

Załącznik
do uchwały Nr III/16/10
Rady Gminy Krościenko Wyżne
z dnia 29 grudnia 2010 r.

Strategia
Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Krościenko Wyżne
na lata 2011-2020

2010

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA	4
1. STRUKTURA STRATEGII	4
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII.....	6
3. OCENA WDROŻENIA STRATEGII OBOWIĄZUJĄCEJ DO 2010 ROKU	18
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA	21
1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY	21
2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	21
3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	22
4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	23
5. SYTUACJA GOSPODARCZA.....	24
6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY	26
7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	29
8. EDUKACJA	30
9. KULTURA	30
10. SPORT I REKREACJA.....	31
11. TURYSTYKA	32
12. SYTUACJA DZIECKA	32
13. OCHRONA ZDROWIA.....	36
14. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	38
15. POMOC SPOŁECZNA	39
16. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	50
17. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	52
18. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO.....	56
19. SEKTOR POZARZĄDOWY	63
20. ANALIZA SWOT	65
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	74
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	74
2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI	89
3. PROGRAMY I PROJEKTY	90
IV. UWAGI KOŃCOWE	94
SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW.....	95

WSTĘP

Samorządy lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej, cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans. W takich warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, które, oparte na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu. Na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego), w zakresie polityki społecznej, podstawową rolę wśród tego typu planów pełni strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, kościoła, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2011-2020. Jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krościenko Wyżne składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu. Obejmuje również ocenę stopnia wdrożenia poprzedniej, obowiązującej do 2010 roku strategii.

Część diagnostyczno-analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

- Infrastruktura techniczna;
- Komunikacja i transport;
- Demografia;
- Gospodarka;
- Rynek pracy;
- Zasoby i warunki mieszkaniowe;
- Edukacja;
- Kultura;
- Sport i rekreacja;
- Turystyka;
- Sytuacja dziecka;
- Ochrona zdrowia;
- Bezpieczeństwo publiczne;
- Pomoc społeczna;
- Sytuacja osób niepełnosprawnych;
- Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;
- Działalność organizacji pozarządowych.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań oraz jest zaprezentowana informacja na temat sposobu wdrożenia strategii oraz prowadzenia monitoringu jej realizacji. Dla realnej oceny stopnia

wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych. Część programowa zawiera także omówienie projektów zaproponowanych przez przedstawicieli instytucji gminy i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krościenko Wyżne.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Gminna strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2001 r. Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139 poz. 992 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 1 poz. 7 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 2003 r. Nr 58 poz. 514 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003 r. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 71, poz. 734 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krościenko Wyżne jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Strategia Lizbońska

Głównym celem Strategii Lizbońskiej było stworzenie na terytorium Europy, do roku 2010, najbardziej konkurencyjnej gospodarki na świecie. Dokument skupiał się na czterech kwestiach: innowacyjności (gospodarka oparta o wiedzę), liberalizacji (rynków telekomunikacji, energii, transportu oraz rynków finansowych), przedsiębiorczości (ułatwienia w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej) oraz spójności społecznej (kształtowanie aktywnego państwa socjalnego).

Zdecydowana większość działań podejmowanych w zakresie Strategii Lizbońskiej związana była z modernizacją polityki zatrudnienia oraz kreowaniem pozytywnych zmian na rynku pracy. W ramach sformułowanych celów wyróżniono następujące priorytety odnoszące się do polityki społecznej:

- stworzenie sprzyjających warunków umożliwiających powstanie i rozwój firm innowacyjnych, szczególnie w grupie małych i średnich przedsiębiorstw, oraz stymulowanie przedsiębiorczości,
- rozwój aktywnej polityki zatrudnienia,
- poprawa jakości pracy,
- mobilność pracowników – otwarcie europejskich rynków pracy,
- inwestowanie w zasoby ludzkie,
- zabezpieczenie społeczne i promowanie integracji społecznej.

W obszarze integracji społecznej konkretyzację Strategii Lizbońskiej stanowiły cele Nicejskie, które obejmowały cztery podstawowe działania:

- zapewnienie dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług dla wszystkich,
- zapobieganie ryzyku wykluczenia,
- pomoc najbardziej narażonym (wspieranie najsłabszych),
- mobilizacja wszystkich aktorów/organizacji ze sfery polityki, gospodarki oraz życia społecznego.

Pod koniec 2009 roku Komisja Europejska ogłosiła konsultacje w sprawie nowej strategii na lata 2010-2020 – Europa 2020. Jej głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Założeniem dokumentu jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia. Kierunek całemu procesowi ma nadać pięć wymiernych celów Unii Europejskiej na rok 2020, które zostaną przełożone na cele krajowe. Obejmują one zatrudnienie, badania i innowacje, zmiany klimatu i energię, edukację oraz walkę z ubóstwem.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,

- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorzady terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Krajowy Program „Zabezpieczenie Społeczne i Integracja Społeczna na lata 2008-2010”

Krajowy Program „Zabezpieczenie Społeczne i Integracja Społeczna na lata 2008-2010” jest dokumentem, którego celem jest poprawa efektywności otwartej metody koordynacji Unii Europejskiej w dziedzinie zabezpieczenia społecznego oraz wzmocnienie interakcji pomiędzy otwartą metodą koordynacji w polityce społecznej a Strategią Lizbońską na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Dokument obejmuje trzy obszary działań: integrację społeczną, system emerytalny oraz opiekę zdrowotną i opiekę długoterminową, które zostały ujęte w trzech częściach składowych Programu, tj. w Krajowym Planie Działań na rzecz Integracji Społecznej, w Krajowej Strategii Emerytalnej oraz w Krajowym Planie na rzecz Opieki Zdrowotnej i Opieki Długoterminowej.

Przyjęto, że Krajowy Plan Działań na rzecz Integracji Społecznej będzie realizowany w ramach trzech priorytetów tematycznych, w obrębie których wyznaczono następujące działania:

Priorytet 1. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży

1. Poprawa sytuacji dochodowej rodzin.
2. Rozwój usług opiekuńczych nad dzieckiem.
3. Wyrównywanie szans edukacyjnych oraz wsparcie dla uczących się dzieci i młodzieży z ubogich rodzin.

Priorytet 2. Integracja przez aktywizację.

1. Rozwój ekonomii społecznej.
2. Rozwój narzędzi i instrumentów na rzecz aktywnej integracji.
3. Realizacja programów integracyjnych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Priorytet 3. Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych.

1. Poprawa jakości usług edukacyjnych.
2. Rozwój budownictwa socjalnego.
3. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych.
4. Profilaktyka w zakresie przeciwdziałania narkomanii.
5. Rozwój usług dla ludzi starszych.
6. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
7. Rozwój nieodpłatnej pomocy prawnej.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013)

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013) służą realizacji priorytetów polityki spójności Unii Europejskiej, integrując je z priorytetami polskimi i uwzględniając zapisy odpowiadające na wyzwania zawarte w Strategii Lizbońskiej Krajowego Programu Reform. Dokument stanowi podstawę do programowania interwencji Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności.

Celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Cel ten będzie osiąganym poprzez realizację następujących horyzontalnych celów szczegółowych:

1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa.
2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej.
3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski.
4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług.
5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.
6. Wyrównywanie szans rozwojowych.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Najważniejszym instrumentem finansowym polityki społecznej Unii Europejskiej jest Europejski Fundusz Społeczny. Finansuje on działania państw członkowskich w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i rozwoju zasobów ludzkich w celu osiągnięcia spójności gospodarczej i społecznej oraz wysokiego poziomu zatrudnienia. Zgodnie z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO) całość interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce na lata 2007-2013 została ujęta w ramach Programu Operacyjnego

Kapitał Ludzki. Jego celem jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie budowy struktur administracyjnych państwa.

Problematyka integracji społecznej została ujęta w dwóch priorytetach tego Programu, tj. w realizowanym na poziomie centralnym priorytecie I „Zatrudnienie i integracja społeczna” oraz w realizowanym na poziomie regionalnym priorytecie VII „Promocja integracji społecznej”. W ramach tych priorytetów przewidziano następujące działania odnoszące się do problematyki integracji społecznej:

- 1.2. Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej,
- 1.3. Ogólnopolskie programy integracji i aktywizacji zawodowej,
- 7.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji,
- 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej,
- 7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji.

Pośrednio dla problematyki integracji społecznej istotne jest również wyznaczone w ramach Priorytetu V – Działanie 5.4 „Rozwój potencjału trzeciego sektora”.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 jest jednym z 16 programów regionalnych służących realizacji Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 oraz Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 (Narodowej Strategii Spójności), jednocześnie będąc odzwierciedleniem polityki rozwoju prowadzonej przez samorząd województwa.

Celem nadrzędnym Programu jest wzrost krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki oraz poprawa dostępności przestrzennej Podkarpacia. Uznano, iż cel ten będzie realizowany poprzez zidentyfikowane osie priorytetowe określające podstawowe rozwiązania strategiczne na poziomie regionalnym. Należą do nich: 1. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, 2. Infrastruktura techniczna, 3. Społeczeństwo informacyjne, 4. Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom, 5. Infrastruktura publiczna, 6. Kultura i turystyka, 7. Spójność wewnątrzregionalna, 8. Pomoc techniczna.

W ramach osi priorytetowych 1, 5 i 6, obejmujących w najszerszym zakresie problematykę społeczną, wyznaczono poniżej przedstawione cele nadrzędne i szczegółowe.

Oś priorytetowa 1. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka.

Cel nadrzędny: Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i gospodarki opartej na wiedzy.

Cele szczegółowe:

- wsparcie dla rozwoju przedsiębiorstw poprzez zwiększenie dostępności do zewnętrznych źródeł finansowania,
- rozwój sieci instytucji otoczenia biznesu,
- stworzenie warunków dla rozwoju gospodarczego i wzrostu potencjału innowacyjnego w regionie oraz transferu wiedzy,
- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i wsparcie aktywności w zakresie współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej.

Oś priorytetowa 5. Infrastruktura publiczna.

Cel nadrzędny: Tworzenie warunków dla rozwoju kapitału społecznego poprzez inwestycje w edukację, ochronę zdrowia, pomoc społeczną, sport i rekreację.

Cele szczegółowe:

- poprawa dostępności i podniesienie jakości regionalnego systemu edukacji,
- poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego ludności i rozwój infrastruktury pomocy społecznej,
- zwiększenie dostępności mieszkańców do obiektów sportowych i rekreacyjnych.

Oś priorytetowa 6. Turystyka i kultura.

Cel nadrzędny: Wzrost udziału turystyki w gospodarce regionu oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój instytucji kultury.

Wojewódzki Program Pomocy Społecznej na lata 2009-2015

Wojewódzki Program Pomocy Społecznej na lata 2009-2015 jest dokumentem, który wyznacza główne kierunki działań samorządu województwa podkarpackiego w obszarze pomocy społecznej. Jego celem jest stworzenie rozwiązań umożliwiających pomoc i działania zapobiegające izolacji i marginalizacji mieszkańców województwa znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz pobudzanie aktywności społecznej.

Program koncentruje się na wsparciu rodzin, osób dotkniętych i zagrożonych niekorzystnymi zjawiskami społecznymi, dzieci i młodzieży wymagających pomocy

wychowawczej i społecznej, osób starszych i przewlekle chorych oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Po zdiagnozowaniu głównych problemów dotyczących pomocy społecznej wyznaczono poniżej przedstawione cel główny, cele operacyjne oraz działania.

Cel główny: Poprawa jakości życia mieszkańców województwa podkarpackiego w aspekcie pomocy i integracji społecznej.

Cel operacyjny 1.: Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego.

Działania:

- inicjowanie i wspieranie działań na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej,
- wspieranie programów i inicjatyw z zakresu poprawy warunków socjalno-bytowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- tworzenie i opracowanie modelowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu,
- tworzenie warunków i stymulowanie własnej aktywności na rzecz wychodzenia z obszaru pomocy społecznej,
- zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego,
- wzmocnienie i skoordynowanie współpracy podmiotów działających na rzecz osób wykluczonych społecznie.

Cel operacyjny 2.: Zmniejszenie skutków niekorzystnych zjawisk społecznych.

Działania:

- inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć na rzecz grup objętych programem,
- analizowanie niekorzystnych zjawisk społecznych i ich skutków,
- wspieranie działań i inicjatyw lokalnych w zakresie integracji społecznej,
- zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego.
- organizowanie wsparcia i pomocy dla kobiet w ciąży znajdujących się w trudnej sytuacji,
- wspieranie funkcji rodziny, przede wszystkim opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach dysfunkcyjnych,
- tworzenie warunków i stymulowanie własnej aktywności na rzecz wychodzenia z obszarów działań pomocy społecznej,
- inicjowanie współpracy interdyscyplinarnej na rzecz rodziny,
- wspieranie i tworzenie warunków prawidłowego funkcjonowania dziecka i rodziny,
- inicjowanie badań.

Cel operacyjny 3.: Podniesienie poziomu życia osób starszych, przewlekle chorych, dzieci i młodzieży.

Działania:

- inicjowanie i wspieranie działań na rzecz aktywizacji osób starszych i przewlekle chorych,
- podniesienie poziomu i rozwój oferty świadczeń pomocy społecznej skierowanej do osób starszych i przewlekle chorych,
- tworzenie warunków do rozwoju różnych zainteresowań dzieci i młodzieży poprzez realizację i upowszechnienie programów opracowanych przez jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe,
- edukacja członków rodzin zajmujących się opieką nad osobami starszymi i przewlekle chorymi,
- wspieranie integracji zawodowej i społecznej grup szczególnego ryzyka, przede wszystkim trudnej młodzieży, w tym młodzieży pochodzącej z rodzin patologicznych i sprawiających problemy wychowawcze,
- wspieranie i popularyzacja rozwoju systemu rodzinnej opieki zastępczej,
- praca z rodzinami biologicznymi w sytuacji zagrożenia i kryzysu,
- wspieranie wychowanków zastępczych środowisk rodzinnych i placówek opiekuńczych w zakresie rozwiązywania problemów, budowania tożsamości, akceptacji sytuacji rodzinnej oraz wspieranie przy wchodzeniu w samodzielne, dorosłe życie (usamodzielnienie),
- edukacja zdrowotna w zakresie zdrowego stylu życia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Krośnieńskim na lata 2008-2015

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Krośnieńskim jest dokumentem, który wyznacza kierunki działania w sferze pomocy społecznej na lata 2008-2015. Jest ona zorientowana na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej oraz współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w powiecie, a także z instytucjami działającymi w ramach polityki społecznej w takich obszarach, jak: oświata, służba zdrowia i sądownictwo.

W dokumencie sformułowano misję powiatu („Zapewnienie mieszkańcom Powiatu Krośnieńskiego warunków sprzyjających osobistemu rozwojowi oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu poprzez stworzenie sprawnego systemu umożliwiającego osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych”) oraz wyznaczono poniżej przedstawione cele strategiczne i operacyjne.

1. Doskonalenie systemu wsparcia społecznego.
 - 1.1. Ocena stanu potrzeb społecznych i możliwości skutecznego reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.
 - 1.2. Doskonalenie zawodowe służb społecznych oraz tworzenie i realizacja programów reintegracji społecznej i zawodowej osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.
2. Wsparcie rodzin z dziećmi, a w szczególności zapobieganie patologiom w rodzinie.
 - 2.1. Wspomaganie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych prowadzące do utrzymania dziecka w rodzinie.
 - 2.2. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców z zachowaniem priorytetu prorodzinnych form opieki zastępczej.
 - 2.3. Aktywne rozwiązywanie sytuacji kryzysowej w rodzinie.
3. Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych i przewlekle chorych, zapewniającego im właściwą opiekę.
 - 3.1. Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagającym pomocy: zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych.
 - 3.2. Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki osobom najbliższym.
 - 3.3. Aktywizacja osób upośledzonych i chorych psychicznie.
 - 3.4. Tworzenie warunków do rozwijania oferty świadczeń pomocy społecznej dla ludzi starszych świadczonych w domach pomocy społecznej oraz w miejscu zamieszkania.
4. Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień na terenie powiatu.
 - 4.1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień.
 - 4.2. Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.
 - 4.3. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z problemami już istniejącymi.
5. Zwiększenie koordynacji działań organizacji pozarządowych i rozwój wolontariatu.
 - 5.1. Ocena działań organizacji pozarządowych na terenie powiatu.
 - 5.2. Zwiększenie możliwości współpracy pomiędzy poszczególnymi organizacjami pozarządowymi.
 - 5.3. Stwarzanie korzystnych warunków dla rozwoju działalności wolontariackiej na terenie powiatu.
6. Podejmowanie działań w stosunku do osób niepełnosprawnych mających na celu szeroko rozumianą pomoc i wsparcie.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Krościenko Wyżne na lata 2004-2013

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Krościenko Wyżne jest dokumentem, który zawiera programy/działania do realizacji w gminie w latach 2004-2013. Zostały one pogrupowane i przypisane do następujących obszarów strategicznych: 1. Zmiana w strukturze gospodarczej obszaru, w tym zasady kształtowania rolnej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, 2. Zmiana w sposobie użytkowania terenu, 3. Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury, 4. Poprawa stanu środowiska naturalnego, 5. Poprawa stanu środowiska kulturowego, 6. Poprawa warunków i jakości życia, w tym zmiana w strukturze zamieszkania. Do obszarów 1, 5 i 6, bezpośrednio odnoszących się do problematyki społecznej, przypisano poniżej przedstawione programy/działania.

1. Zmiana w strukturze gospodarczej obszaru, w tym zasady kształtowania rolnej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.
 - Wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości.
 - Dążenie do zapewnienia mieszkańcom źródeł utrzymania na miejscu.
 - Kształtowanie harmonijnego krajobrazu kulturowego gminy.
 - Ograniczanie rozpraszania zabudowy na terenach wiejskich.
 - Opracowanie kompleksowego planu zalesień i doprowadzenie go do realizacji.
 - Przemysłana gospodarka łowiecka i hodowlana.
 - Wykorzystanie walorów naturalnych do celów agroturystycznych, sportowych.
 - Budowa obiektów noclegowych i gastronomicznych.
 - Powstawanie nowych punktów usługowych.
 - Wykorzystanie specyficznych warunków gminy do uzyskania energii odnawialnej.
 - Uzbrojenie terenów pod inwestycje.
 - Promocja gospodarcza i turystyczna.
 - Tworzenie nowych produktów turystycznych.
 - Tworzenie baz danych o lokalnej przedsiębiorczości.
5. Poprawa stanu środowiska kulturowego.
 - Ochrona dóbr kultury materialnej.
 - Stworzenie izby regionalnej pokazującej życie dawnych mieszkańców Podkarpacia.
 - Stworzenie ośrodka kultury.
 - Zachowanie obiektów dworsko-parkowych.
 - Wzbogacenie oferty kulturalnej dla turystów i mieszkańców.

6. Poprawa warunków i jakości życia, w tym zmiana w strukturze zamieszkania.
- Rozwój mieszkalnictwa w warunkach niekolidujących z wymogami ochrony środowiska i walorów kulturowych.
 - Remonty budynków użyteczności publicznej.
 - Budowa hali sportowej i basenu.
 - Poprawa estetyki osiedli.
 - Polepszenie warunków mieszkaniowych dla rodzin najuboższych.
 - Poprawa bazy dydaktycznej, wyrównywanie szans edukacyjnych i kulturalnych, sportowych.
 - Stworzenie bazy dla działalności w obszarze pomocy społecznej.
 - Poprawa stanu bezpieczeństwa.
 - Wzbogacenie oferty kulturalnej dla mieszkańców.
 - Poprawa dostępu do usług.
 - Eliminowanie zagrożenia demoralizacją.
 - Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.
 - Rozwijanie partnerstwa publiczno-prywatnego.
 - Wspieranie inicjatyw obywatelskich.
 - Modernizacja bazy oświatowej.
 - Podnoszenie kwalifikacji kadry pedagogicznej.
 - System kształcenia ustawicznego.
 - Budowa zabezpieczeń przeciwpowodziowych.

3. OCENA WDROŻENIA STRATEGII OBOWIĄZUJĄCEJ DO 2010 ROKU

Ocena wdrożenia strategii obowiązującej do 2010 roku stanowi ważny punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej gminy Krościenko Wyżne na lata 2011-2020. W jej ramach zostały wskazane trudności we wdrażaniu dokumentu, największe osiągnięcia w realizacji wyznaczonych kierunków działań (w tym wprowadzone w życie programy i projekty socjalne) oraz przedsięwzięcia, których nie udało się podjąć podczas wdrażania strategii.

Trudności we wdrażaniu strategii

Największe bariery we wdrażaniu obowiązującej do 2010 roku Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krościenko Wyżne wynikały z braku możliwości stworzenia wystarczającej liczby miejsc pracy dla osób bezrobotnych oraz nieaktywnych zawodowo, a także braku zaplecza lokalowego na stworzenie mieszkań socjalnych dla matek samotnie wychowujących dzieci oraz opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych świetlic wiejskich.

Osiągnięcia w realizacji strategii

Pomimo trudności napotkanych podczas wdrażania strategii obowiązującej do 2010 roku, odnotowano osiągnięcia. Do największych z nich należy zaliczyć:

- pomoc osobom bezrobotnym w zdobywaniu nowych kwalifikacji zawodowych poprzez organizację szkoleń zawodowych współfinansowanych przez UE,
- organizacja prac społecznie-użytecznych dla bezrobotnych mieszkańców gminy,
- praca socjalna – organizacja doradztwa zawodowego, pomoc w znajdowaniu ofert pracy, motywowanie do podjęcia nauki i uczestnictwa w kursach, szkoleniach,
- pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej,
- systematyczna współpraca z wymiarem sprawiedliwości,
- organizowanie czasu wolnego dzieci przez szkołę, organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych poprzez zajęcia muzyczne, plastyczne, turnieje sportowe, festyny rodzinne, wycieczki, programy profilaktyczne,
- stworzenie placu zabaw,
- udzielanie rodzinom pomocy psychologicznej, prawnej i społecznej,
- wsparcie materialne dla osób starszych i niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby pracowników socjalnych do poziomu zgodnego z ustawą,
- podnoszenie kwalifikacji przez kadre ośrodka pomocy społecznej.

Programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych

W trakcie wdrażania poprzedniej strategii zrealizowano następujące programy i projekty wynikające z jej zapisów:

- Obóz harcerski z elementami socjoterapii (cel: zmniejszenie zjawisk patologicznych, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa; beneficjenci: dzieci z terenu gminy Krościenko Wyżne),
- Plener malarski – akwarela i przyroda (cel: wzrost zainteresowania ochroną środowiska poprzez ukazanie piękna przyrody; beneficjenci: młodzież szkolna i nauczyciele, społeczeństwo gminy),
- Wszystkie dzieci nasze są... (cel: organizacja wolnego czasu dla młodzieży, polegająca na zainteresowaniu jej tematyką pożarniczą, co prowadzi do lepszej adaptacji w społeczności lokalnej gminy; beneficjenci: młodzież z terenu gminy, cała społeczność lokalna),
- Wypoczynek letni (cel: organizacja wypoczynku letniego dla dzieci z gminy Krościenko Wyżne; beneficjenci: uczniowie szkoły podstawowej i gimnazjum oraz szkół ponadgimnazjalnych).

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować do 2010 roku

W trakcie wdrażania zapisów strategicznych nie udało się zrealizować następujących przedsięwzięć:

- utworzenie Klubu Aktywności Zawodowej,
- utworzenie grup samopomocowych,
- utworzenie mieszkań socjalnych,
- organizowanie warsztatów terapeutycznych promujących zdrowy styl życia.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY

Krościenko Wyżne jest gminą wiejską, jedną z najmłodszych na Podkarpaciu, położoną w południowo-wschodnim regionie Polski, w północnej części Kotliny Krośnieńskiej. Siedziba gminy znajduje się w odległości 6 km od Krosna, z bezpośrednim dostępem do drogi krajowej nr 9 relacji Radom – Barwinek. Krościenko Wyżne ma także dogodne połączenia z Rzeszowem i Krakowem.

Gmina zajmuje powierzchnię 16,33 km² i liczy 5423 mieszkańców. W jej skład wchodzi dwa sołectwa: Krościenko Wyżne i Pustyny.

2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Gmina Krościenko Wyżne posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną, z pełną siecią wodociągową, gazową, elektryczną i kanalizacyjną. Sieć drogową w gminie stanowią drogi gminne, powiatowe i droga krajowa. Dane szczegółowe na temat sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, ciepłej, gazowej i drogowej oraz gospodarki odpadami w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Infrastruktura techniczna w gminie w 2009 roku

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	14,90
liczba przyłączy wodociągowych	982
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	72,60
liczba przyłączy kanalizacyjnych	1289
liczba oczyszczalni ścieków	0
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w m)	66200
liczba gospodarstw korzystających z sieci gazowej	1263
sieć drogową	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	17,70
^{w tym} długość dróg gminnych (w km)	5,3

Dane Urzędu Gminy w Krościenku Wyżnym.

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury technicznej warto przedstawić informacje na temat najważniejszych inwestycji, jakie zrealizowano w gminie w latach 2007-2009. Inwestycje te, poza sferą techniczną, przeprowadzono w obszarze edukacji, kultury, sportu i rekreacji. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2007-2009

Inwestycje
<ul style="list-style-type: none">• budowa chodników przy ulicach: Brzozowej, Marynkowskiej, Wisłoczej, Grunwaldzkiej, Rzeszowskiej, Granicznej, Centralnej, Szkolnej• budowa drogi dojazdowej do cmentarza• budowa parkingów przy kościołach w Krościenku Wyżnym i Pustynach• remont oświetleń ulicznych• budowa Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Krościenku Wyżnym• budowa Przedszkola Samorządowego w Krościenku Wyżnym• budowa ogrodzenia terenu przy stadionie• budowa ścieżki pieszej wzdłuż rzeki Wisłok

Dane Urzędu Gminy w Krościenku Wyżnym.

3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Dobre połączenia komunikacyjne w gminie mają mieszkańcy zarówno Krościenka Wyżnego jak i sołectwa Pustyny. Sieć drogowa w Krościenku Wyżnym utworzona przez drogę krajową nr 9 oraz drogi powiatowe i gminne sprzyja dogodnym połączeniom wewnątrz gminy oraz z jej sąsiadami. Stan dróg jest zadawalający, wyposażone są w nowe bądź zmodernizowane jezdnie, chodniki, mosty i przepusty oraz oświetlenie. Przez gminę przebiega droga krajowa nr 9 relacji Radom – Barwinek umożliwiająca komunikację międzynarodową.

Na terenie gminy usługi komunikacyjne świadczą PKS, Miejska Komunikacja Samochodowa z Krosna oraz prywatne firmy transportowe.

Nadto w 2009 roku na terenie gminy było zarejestrowanych 1779 samochodów osobowych, 12 autobusów, 22 samochody ciężarowo-osobowe, 560 ciężarowych i 28 ciągników.

4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Z końcem 2009 roku gmina Krościenko Wyżne liczyła 5423 mieszkańców, w tym 2764 kobiety, które stanowiły 50,9% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 318 osób na km².

Struktura wiekowa mieszkańców gminy w ostatnich latach ulegała niewielkim zmianom. W latach 2007-2009 zauważono niewielki wzrost liczby dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2007-2009

	2007 r.	2008 r.	2009 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1.275	1.296	1.275
liczba osób w wieku produkcyjnym	3.378	3.396	3.445
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	680	691	703
ogółem	5.333	5.383	5.423

Dane Urzędu Gminy w Krościenku Wyżnym.

Wpływ na sytuację demograficzną w gminie miały m.in. takie czynniki, jak kształtowany przez liczbę urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz migracja, odbywająca się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2007-2009

	2007 r.	2008 r.	2009 r.
liczba urodzeń żywych	59	66	69
liczba zgonów	38	38	43
przyrost naturalny	21	28	26

Dane Urzędu Gminy w Krościenku Wyżnym.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2007-2009

	2007 r.	2008 r.	2009 r.
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	96	68	66
saldo migracji w ruchu zagranicznym	65	46	52
saldo migracji ogółem	31	22	14

Dane Urzędu Gminy w Krościenku Wyżnym.

Wpływ na wzrost liczby dzieci i młodzieży w gminie miała rosnąca dzietność rodzin, o czym świadczy stale zwiększająca się liczba urodzeń żywych – z 59 w 2007 r. do 69 w 2009 r. Dużo niższa, choć rosnąca, liczba zgonów współdecydowała o korzystnym przyroście naturalnym, który ulegał wahaniom – od 21 w 2007 r. poprzez 28 w 2008 r. do 26 w 2009 r.

Na wzrost liczby mieszkańców w gminie miał również wpływ ruch migracyjny, choć z roku na rok był on coraz mniej korzystny – z 96 w 2007 r. do 66 w 2009 r. Również tendencję spadkową odnotowano w saldzie migracji w ruchu zagranicznym (-13 w 2009 r. w stosunku do 2007 r.).

Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności gminy na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na dwie istotne, wcześniej odnotowane, kwestie. Pierwsza z nich – korzystna – dotyczy zwiększającej się w gminie liczby dzieci i młodzieży. Druga natomiast – niekorzystna – odnosi się do systematycznego wzrostu liczby osób w wieku produkcyjnym i starszych. W przyszłości ta ostatnia grupa będzie zasilana przez liczne obecnie grono osób w wieku produkcyjnym, które zakończą aktywność zawodową.

Powyższe tendencje demograficzne będą wymagały w większym zakresie niż dotychczas dostosowania usług społecznych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, jak i seniorów. W przypadku tych pierwszych konieczne będzie zapewnienie im odpowiedniego dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, tym drugim trzeba będzie natomiast udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

5. SYTUACJA GOSPODARCZA

Gmina Krościenko Wyżne jest gminą o charakterze rolniczym z niewielkimi i mocno rozdrobnionymi indywidualnymi gospodarstwami rolnymi. W strukturze użytków rolnych przeważają grunty orne, co potwierdzają dane przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela 6. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki

powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		1.012
w tym:	grunty orne (w ha)	624
	sady (w ha)	50
	łąki i pastwiska (w ha)	338
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)		90
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków (w ha)		195

Dane Urzędu Gminy w Krościenku Wyżnym.

Warunki klimatyczne regionu uznaje się za korzystne dla rolnictwa. Średnia temperatura roczna, ilość opadów oraz długość okresu wegetacyjnego pozwalają na uzyskiwanie wysokich plonów z prowadzonych upraw. W gminie występują gleby dobre, średnio dobre i średnie klasy III i IV użytków rolnych o głębokim i dobrze wykształconym poziomie próchnicznym, zasobne w podstawowe składniki pokarmowe.

W Krościenku Wyżnym nie ma dużych zakładów przemysłowych. Z jednej strony chroni to środowisko naturalne przed degradacją, ale z drugiej jest przyczyną dużego bezrobocia. W działalności gospodarczej na terenie gminy przeważają przedsiębiorstwa osób prywatnych, co odbierane jest jako istotna mobilność zawodowa mieszkańców w kierunku samozatrudnienia.

W latach 2007-2009 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie systematycznie zwiększała się. Działy one głównie w takich sekcjach, jak: handel i naprawy (143), budownictwo (84) oraz transport, gospodarka magazynowa i łączność (79). Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych w gminie przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2007-2009

	2007 r.	2008 r.	2009 r.
liczba podmiotów w sektorze publicznym	1	1	1
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	296	305	346

Dane Urzędu Gminy w Krościenku Wyżnym.

Tabela 8. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) z końcem 2009 roku

sekcja	liczba podmiotów
budownictwo	84
handel i naprawy	143
hotele i restauracje	9
transport, gospodarka magazynowa i łączność	79
pośrednictwo finansowe	14
edukacja	8
ochrona zdrowia i pomoc społeczna	9

Dane Urzędu Gminy w Krościenku Wyżnym.

Choć gmina ma charakter wiejski, jednak dokonywana modernizacja i stale dążenie do rozwoju społeczno-gospodarczego zbliżają ją, zarówno wyglądem, jak i funkcją, do gmin podmiejskich.

6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie w latach 2007-2009 liczba osób bezrobotnych w gminie Krościenko Wyżne rosła z roku na rok – ze 197 w 2007 roku do 280 w 2009 roku.. Wśród pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety, których liczba na koniec kolejnych lat wyniosła: 121, 112 i 146. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2007-2009

	2007 r.	2008 r.	2009 r.
liczba bezrobotnych w gminie	197	199	280
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	5,8%	5,9%	8,1%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	121	112	146
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	61,4%	56,3%	52,1%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2007-2009 w powiecie krośnieńskim, województwie podkarpackim i w kraju.

Tabela 10. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju latach 2007-2009

	2007 r.	2008 r.	2009 r.
stopa bezrobocia w powiecie krośnieńskim	14%	13,6%	17,6%
stopa bezrobocia w województwie podkarpackim	14,2%	13%	15,5%
stopa bezrobocia w kraju	11,2%	9,5%	11,9%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W 2009 roku powiat krośnieński charakteryzował się wyższą, w stosunku do województwa podkarpackiego i kraju, stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, województwie, jak i w kraju w roku tym odnotowano jej wzrost w porównaniu z latami poprzednimi.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia, a także rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2009 roku przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 11. Bezrobotni w gminie na koniec 2009 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

		liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)			liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
		ogółem	kobiet				ogółem	kobiet	
wiek	18-24 lata	59	32	54,2	staż pracy	bez stażu	48	33	68,8
	25-34 lata	93	49	52,7		do 1 roku	41	25	61,0
	35-44 lata	76	45	59,2		1-5 lat	57	24	42,1
	45-54 lata	43	19	44,2		5-10 lat	43	21	48,8
	55-59 lat	8	1	12,5		10-20 lat	53	27	50,9
	60-64 lata	1	–	–		20-30 lat	31	13	41,9
czas pozostawania bez pracy	do 1 miesiąca	30	16	53,3	wykształcenie	30 lat i więcej	7	3	42,9
	1-3 miesiące	60	23	38,3		wyższe	32	19	59,4
	3-6 miesięcy	50	25	50,0		policealne i śr. zawodowe	69	41	59,4
	6-12 miesięcy	74	40	54,1		średnie ogólnokształcące	21	16	76,2
	12-24 miesięcy	42	27	64,3		zasadnicze zawodowe	107	50	46,7
	pow. 24 miesięcy	24	15	62,5		gimnazjalne i niższe	51	20	39,2

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie.

Na koniec 2009 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 18-34 lata, często bez doświadczenia zawodowego (łącznie 152 osoby) oraz osoby w wieku 35-44 lata (76 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia od 6 do 12 miesięcy (74 osoby) i od 1 do 3 miesięcy (60 osób), osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat (57 osób) i od 10 do 20 lat (53 osoby), a także osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (107 osób).

Liczne grupy wśród będących bez zatrudnienia stanowiły również osoby w wieku 45-54 lata (43 osoby), osoby pozostające bez pracy od 3 do 6 miesięcy (50 osób), osoby bez stażu pracy (48 osób) oraz osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (69 osób).

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 35-44 lata (59,2%), osób pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy (63,6%), osób bez stażu pracy (68,8%) i ze stażem pracy do roku (61%) oraz osób z wykształceniem średnim ogólnokształcących (76,2%) i, co budzi niepokój, wyższym (59,4%).

Tabela 12. Bezrobotni w gminie na koniec 2009 roku według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy

rodzaj działalności ostatniego miejsca pracy	liczba bezrobotnych	liczba ofert pracy
górnictwo, kopalnictwo	14	0
przetwórstwo przemysłowe	74	0
wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną	13	0
transport, gospodarka magazynowa i łączność	4	0
edukacja	4	0
ochrona zdrowia i pomoc społeczna	5	0

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie.

Na koniec 2009 roku wśród bezrobotnych w gminie dominowały osoby, dla których ostatnimi miejscami pracy były podmioty gospodarcze prowadzące działalność w takich działach, jak: przetwórstwo przemysłowe (74 osoby), górnictwo i kopalnictwo (14 osób) oraz wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną (13 osób). Nie były dostępne żadne oferty pracy.

Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne z gminy należy objąć przede wszystkim osoby z krótkim stażem pracy lub bez stażu pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy. Nie należy również zapominać o osobach mających za sobą kilkanaście lat pracy, którym powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy. W szczególności dotyczy to tych, którzy przed zwolnieniem z pracy byli zatrudnieni w przetwórstwie przemysłowym, górnictwie i kopalnictwie oraz w podmiotach, które działalność polegała na wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną.

Ze względu na to, że problem bezrobocia w gminie w największym stopniu osiągały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na dokończanie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie określają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych.

W latach 2007-2009 liczba mieszkań w gminie Krościenko Wyżne nieznacznie, lecz stale, rosła (z 1.285 w 2007 r. do 1.305 w 2009 r.). Zwiększała się tym samym liczba izb i powierzchni użytkowej mieszkań (z 117.920,27 m² w 2007 r. do 124.778,13 m² w 2009 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2007-2009

	2007 r.	2008 r.	2009 r.
liczba mieszkań	1.285	1.289	1.305
powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	160.248	160.017	159.429

Dane Urzędu Gminy w Krościenku Wyżnym.

Z przedstawionego zestawienia wynika, że w 2009 roku, średnio na jednego mieszkańca gminy przypadają 23 m², co jest wielkością zapewniającą dość duży komfort.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez samorządy gminne. W gminie Krościenko Wyżne jest ona realizowana przez Urząd Gminy.

Tabela 14. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2007-2009

	2007 r.	2008 r.	2009 r.
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	0	0	0
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	0	0	0
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	0	0	0

Dane Urzędu Gminy w Krościenku Wyżnym.

W latach 2007-2009 Urząd Gminy w Krościenku Wyżnym nie przyznał żadnego dodatku mieszkaniowego.

8. EDUKACJA

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od młodości jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

W roku szkolnym 2008/2009 w gminie Krościenko Wyżne funkcjonowały 4 placówki oświatowo-wychowawcze, w tym 2 przedszkola, 1 szkoła podstawowa, 1 szkoła gimnazjalna. Dane szczegółowe na temat ww. placówek, a także liczby dzieci i uczniów do nich uczęszczających oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2008/2009

nazwa i adres placówki	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
Przedszkole Samorządowe, ul. Południowa 11, 38-422 Krościenko Wyżne	121	10
Przedszkole Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP, ul. Szkolna 36, 38-422 Krościenko Wyżne		
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II, ul. Szkolna 34, 38-422 Krościenko Wyżne	362	31
Publiczne Gimnazjum, ul. Szkolna 34, 38-422 Krościenko Wyżne	213	25

Dane Urzędu Gminy w Krościenku Wyżnym.

9. KULTURA

Korzystanie z dóbr kultury wpływa na jakość życia ludności i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. W Krościenku Wyżnym, w życiu kulturalnym gminy wyraźnie zaznaczają swoją obecność: Gminna Biblioteka Publiczna, Stowarzyszenie Kulturalne „Dębina”, Koła Gospodyń Wiejskich i Ochotnicze Straże Pożarne.

Gminna Biblioteka Publiczna posiada księgozbiór liczący ponad 13 tys. pozycji, stale uzupełniany o nowości wydawnicze. Oprócz udostępniania książek placówka organizuje także spotkania z ciekawymi osobami, prowadzi lekcje biblioteczne, konkursy, popularyzuje

książkę i czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży. Gminna Biblioteka Publiczna w Krościenku Wyżnym posiada swoją filię w sołectwie Pustyny.

W ożywienie kulturalne gminy wiele wnosi Stowarzyszenie Kulturalne „Dębina” działające od 1998 roku. Stowarzyszenie organizuje wycieczki, przeglądy amatorskiej twórczości mieszkańców gminy, wystawy okazjonalne i koncerty. Stowarzyszenie prowadzi także działalność wydawniczą: w ostatnich latach wydało m.in. tomiki poezji lokalnych twórców, książkę kucharską z autorskimi przepisami mieszkanki Krościenka Wyżnego, a także wydaje swoją gazetkę.

Działalność kulturalną w gminie prowadzą również Ochotnicze Straże Pożarne w Krościenku Wyżnym i w Pustynach. Są organizatorami wycieczek, konkursów, festynów i zabaw. Przy OSP w Krościenku Wyżnym działa także, licząca 34 muzyków, orkiestra oraz Młodzieżowy Zespół Muzyczny. Natomiast w świetlicy OSP prowadzona jest nauka gry na instrumentach dętych a także udostępniane są: komputer, zestawy multimedialne, gry intelektualne.

10. SPORT I REKREACJA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Sport wpływa bowiem nie tylko na kondycję zdrowotną człowieka, ale również jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętność współpracy i asertywność.

Uprawianiu sportu i rozwojowi kultury fizycznej w gminie Krościenko Wyżne sprzyja dobra infrastruktura sportowa. Składa się na nią 14 obiektów, w tym m.in. funkcjonujące przy Gminnym Ośrodku Sportu i Rekreacji boiska do gry w siatkówkę i koszykówkę, sale gimnastyczne i siłownia przy Publicznej Szkole Podstawowej oraz place zabaw.

Rozwój sportu i kultury fizycznej w gminie koordynuje Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krościenku Wyżnym powołany w 2008 roku.

W gminie istnieją także dwa kluby sportowe „Wisłok” Krościenko Wyżne i „Orzeł” Pustyny, które oprócz piłki nożnej, prowadzą sekcje: biegową, tenisa stołowego i siatkówki. Kluby są też organizatorami masowych imprez sportowo-rekreacyjnych.

11. TURYSTYKA

Mimo że cały powiat krośnieński należy do regionów atrakcyjnych turystycznie, gmina Krościenko Wyżne nie posiada żadnej bazy turystycznej. Na jej terenie znajdują się jednak atrakcje turystyczne warte polecenia. Jednymi z ważniejszych są: park leśny „Dębina” z pomnikami przyrody, a wśród nich m.in. dęby szypułkowe i aleja kasztanowa, zespół parkowo-dworski z 1651 roku, punkt widokowy z widokiem na Pogórze Dynowskie i Beskid Niski, a także działające wciąż szyby naftowe oraz zabytkowa kapliczka Najświętszego Serca Jezusowego z 1840 roku, jak również Izba Muzealna, gdzie znaleźć można wiele śladów dawnej kultury.

Przez Krościenko Wyżne przebiega także międzynarodowy szlak wiodący śladami życia i twórczości Aleksandra Fredry. Krościenko Wyżne za sprawą grona pasjonatów jest również lokalnym ośrodkiem paralotniarstwa.

12. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w gminie Krościenko Wyżne została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. W sumie do analizy przedłożono 2 ankiety – wypełnionych przez pedagogów szkolnych lub, w przypadku ich braku, dyrektorów – z następujących placówek oświatowych:

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Krościenku Wyżnym (liczba uczniów: 362),
- Publiczne Gimnazjum w Krościenku Wyżnym (liczba uczniów: 218).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że obie placówki zatrudniają pedagoga a Publiczne Gimnazjum także pielęgniarkę. Żadna szkoła nie zatrudnia natomiast logopedy, psychologa ani doradcy zawodowego.

Obie placówki prowadzą dożywianie uczniów i obie zgłosiły potrzebę zwiększenia liczby dzieci i młodzieży objętych tym rodzajem pomocy. W szkołach bezpłatnie dożywianych jest nie więcej niż 10 proc. uczniów. W szkole podstawowej zachodzi potrzeba zwiększenia liczby darmowych obiadów o blisko połowę, natomiast w gimnazjum o 75 proc.

Szkoły w Krościenku Wyżnym zapewniają uczniom dostęp do Internetu i sali gimnastycznej. Uczniowie żadnej ze szkół nie mają trudności komunikacyjnych w dotarciu do szkoły.

W żadnej ze szkół nie ma klas integracyjnych, ale wszystkie oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań (m.in. koła przedmiotowe) oraz zajęć muzycznych i rekreacyjno-sportowych. Uczniowie szkoły podstawowej mogą też uczestniczyć w redagowaniu gazetki szkolnej, a w gimnazjum działa drużyna harcerska.

Jednocześnie w obu placówkach prowadzone są zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich najczęściej organizowane są zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, psychoterapeutyczne (tylko w gimnazjum), a także realizowane jest nauczanie indywidualne.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, w dwojaki sposób, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 14 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na zjawisko bezrobocia rodziców a także dysfunkcje występujące w domu, odnoszące się do bezradności opiekuńczo-wychowawczej rodziców, a także rozpadu więzi rodzinnych.

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, ankietowani stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawierają poniższe tabele.

Tabela 16. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkoły podstawowej

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech	
	liczba ujawnionych przypadków	nie występuje
sięganie po alkohol		1
sięganie po narkotyki		1

palenie papierosów	1 (3)	
ucieczki z domu		1
kradzieże		1
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	1 (2)	
autoagresja		1
przestępczość ujawniona		1
niszczenie mienia szkolnego	1 (1)	
udział w grupach negatywnych		1
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	1 (1)	
przemoc w rodzinie	1 (2)	
zaniedbanie przez dom	1 (4)	
wykorzystywanie seksualne		1

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 17. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkoły gimnazjalnej

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech	
	liczba ujawnionych przypadków	nie występuje
sięganie po alkohol	1 (3)	
sięganie po narkotyki		1
palenie papierosów	1 (5)	
ucieczki z domu		1
kradzieże		1
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów		1
autoagresja		1
przestępczość ujawniona	1 (1)	
niszczenie mienia szkolnego		1
udział w grupach negatywnych		1
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	1 (3)	
przemoc w rodzinie		1
zaniedbanie przez dom	1 (1)	
wykorzystywanie seksualne		1

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli: nadużywanie używek w rodzinach i sięganie przez uczniów po papierosy i alkohol, stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, zaniedbanie przez dom oraz problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego. Warto

zauważyć, iż niektóre problemy, w zależności od wieku uczniów, występowały z różnym natężeniem. U dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół podstawowych odnotowano większą intensywność zjawisk autoagresji, agresji i przemocy w grupie rówieśniczej i zaniedbania przez dom, natomiast u młodzieży gimnazjalnej częściej ujawniano przypadki palenia papierosów i sięgania po alkohol oraz problemów wymagających nadzoru kuratora sądowego.

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Wskazując badania konieczne do przeprowadzenia wśród dzieci, młodzieży i ich rodziców, pedagodzy stwierdzili, iż należy dokładnie zdiagnozować zachowania negatywne w środowisku szkolnym i rodzinnym, w tym problemy uzależnień, agresji i przemocy a także relacji wewnętrznych pomiędzy członkami rodziny. W opinii ankietowanych zasadne byłoby także przeprowadzenie badań w obszarze rozwoju emocjonalnego dzieci.

Określając działania profilaktyczne i naprawcze, które należałoby przeprowadzić w szkołach, badani wskazywali głównie na potrzebę realizacji programów profilaktycznych a także terapii z dziećmi wymagającymi pomocy. W opinii ankietowanych konieczne są również rozmowy z psychologami głównie na temat możliwości i sposobów radzenia sobie ze stresem.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów

Przedstawiciele obu ankietowanych placówek uznali współpracę z rodzicami uczniów za zadowalającą. W jej ramach odbywają się konsultacje indywidualne, rozmowy telefoniczne, zebrania klasowe. Rodzice zachęceni są także do korzystania z pomocy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Podobnie jak w przypadku oceny współpracy szkół z rodzicami, przedstawiciele badanych placówek stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest zadowalająca. Do podmiotów tych zaliczyli: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, PCK, Związek Harcerstwa Polskiego, Ligę Ochrony Przyrody, Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji, bibliotekę gminną, kluby sportowe, a także lokalną parafię.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia im pomocy specjalistycznej, m.in. poprzez udział w zajęciach terapeutycznych, a także skrócenie czasu oczekiwania na badania psychologiczno-pedagogiczne. Wśród innych potrzeb dzieci i młodzieży ankietowani wskazali potrzebę wybudowania ogólnodostępnego boiska wielofunkcyjnego.

Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie, pedagodzy wskazywali przede wszystkim na możliwość zagospodarowania czasu wolnego, m.in. poprzez organizowanie zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań, zajęć rekreacyjnych i sportowych. Zwracali także uwagę na możliwość poszerzenia dostępności uczniów do pomocy specjalistów: logopedów i psychologów.

13. OCHRONA ZDROWIA

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

W gminie Krościenko Wyżne funkcjonuje 1 zakład opieki zdrowotnej, a także prowadzonych jest 9 prywatnych praktyk lekarskich. Działa również 1 apteka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Zakłady opieki zdrowotnej, apteki i punkty apteczne w gminie w 2009 roku

nazwa placówki	adres
Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej	ul. Szkolna 13, 38-422 Krościenko Wyżne
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej AGAMED”	ul. Kasztanowa 33D, 38-422 Krościenko Wyżne
Indywidualna Praktyka Pielęgniarek, Barbara Biały	ul. Mostowa 8, 38-422 Krościenko Wyżne
Indywidualna Praktyka Lekarska, Hassan Murwan	ul. Grunwaldzka 83, 38-422 Krościenko Wyżne
Indywidualna Praktyka Pielęgniarek, Dorota Frydrych	ul. Południowa 298, 38-422 Krościenko Wyżne

Prywatny Specjalistyczny Gabinet Stomatologiczny, Jerzy Wilkusz	ul. Grunwaldzka 77, 38-422 Krościenko Wyżne
Prywatny Gabinet Ginekologiczny, Andrzej Jurenko	ul. Grunwaldzka 11, 38-422 Krościenko Wyżne
Prywatny Specjalistyczny Chirurgiczny Gabinet Lekarski, Paweł Wolejsza	Pustyny, ul. Księża 14, 38-422 Krościenko Wyżne
Indywidualna Praktyka Pielęgniarek, Bernadeta Folta	ul. Brzozowa 14, 38-422 Krościenko Wyżne
Specjalistyczna Praktyka Stomatologiczna, Małgorzata Pojnar	Pustyny, ul. Centralna 5, 38-422 Krościenko Wyżne
Apteka Leków Gotowych, Elżbieta Wojciechowska	ul. Szkolna 13, 38-422 Krościenko Wyżne

Dane Urzędu Gminy w Krościenku Wyżnym.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej i indywidualnych praktyk lekarskich działających na jej terenie. W związku z brakiem informacji w tym zakresie ze wszystkich placówek służby zdrowia i praktyk lekarskich w gminie, w poniższej tabeli przedstawiono dane za 2009 rok uzyskane z Samodzielnego Publicznego Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Krościenku Wyżnym, przy założeniu, że reprezentują one średnią gminną.

Tabela 19. Najczęstsze schorzenia ludności gminy w 2009 roku

rodzaj schorzenia	osoby, u których stwierdzono schorzenie	
	liczba dzieci i młodzieży	liczba osób dorosłych
nowotwory	–	38
choroby tarczycy	–	50
cukrzyca	–	98
zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	9	–
alergie – dychawica oskrzelowa	15	–
alergie pokarmowe	24	–
alergie skórne	23	–
zniekształcenia kręgosłupa	10	–
choroby układu moczowego	19	–
choroby obwodowego układu nerwowego	–	52
choroby układu krążenia	–	475
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	–	59
przewlekłe choroby układu trawiennego	–	67
choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	–	194

Dane SP GZOZ w Krościenku Wyżnym.

Na koniec 2009 roku pod opieką Samodzielnego Publicznego Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Krościenku Wyżnym było 833 dzieci i młodzieży oraz 2.573 osoby dorosłe z gminy. U największej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym stwierdzono alergię pokarmowe (24 osoby) i skórne (23 osoby) oraz choroby układu moczowego (19 osób). Dorośli z kolei najczęściej zmagali się z chorobami układu krążenia (475 osób), chorobami układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (194 osoby) i cukrzycą (98 osób).

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi.

Tabela 20. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2009 roku

forma profilaktyki	liczba dzieci i młodzieży
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego po raz pierwszy (dzieci do lat 3)	83
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego następnym razem (dzieci do lat 3)	166
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych po raz pierwszy (dzieci do 1. roku życia)	30
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych następnym razem (dzieci do lat 3)	–
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 podlegający badaniu)	370
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)	190

Dane SP GZOZ w Krościenku Wyżnym.

W 2009 roku poradami profilaktycznymi lekarza rodzinnego Samodzielnego Publicznego Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Krościenku Wyżnym po raz pierwszy i po raz następny zostało objętych odpowiednio 83 i 166 dzieci do lat 3. Wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych miały z kolei miejsce jedynie po raz pierwszy w przypadku 30 dzieci do 1. roku życia. Profilaktycznymi badaniami lekarskimi objęto natomiast 370 dzieci i młodzieży, w tym 190 osób zgodnie z programem badań profilaktycznych.

14. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i, podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na

formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwie piętno na jej funkcjonowaniu.

Według danych Komendy Miejskiej Policji w Krośnie, w 2009 roku w gminie Krościenko Wyżne popełniono ogółem 39 przestępstw.

Najwięcej przestępstw popełniono przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, a polegały one na kierowaniu samochodem lub rowerem w stanie nietrzeźwości oraz spowodowaniu wypadku drogowego. W kategorii przestępstw kryminalnych dominowały przestępstwa przeciwko mieniu, wśród których najczęściej odnotowywano kradzieże z włamaniem oraz niszczenie mienia. Wśród innych przestępstw odnotowano m.in.: groźby karalne, fizyczne i psychiczne znęcanie się nad najbliższymi, oszustwo, posiadanie i rozprowadzanie narkotyków, utrudnianie kontroli pracownikowi PIP a także spowodowanie zdarzenia zagrażającego życiu i zdrowiu wielu osób albo mieniu w wielkich rozmiarach. Łącznie funkcjonariusze Policji przedstawili zarzuty 21 osobom w wieku od 20 do 48 lat.

15. POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania pomocy społecznej w gminie Krościenko Wyżne wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym. Jednostka ta realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o świadczeniach rodzinnych i ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawa o powszechnym ubezpieczeniu społecznym oraz ustawa o ochronie zdrowia psychicznego.

Z końcem 2009 roku kadrę GOPS-u stanowiło 9 osób. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 21. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2009 roku

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	0
pracownicy socjalni	3	0
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	0	0
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0
pozostali pracownicy	5	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

GOPS w Krościenku Wyżnym nie zgłasza żadnych potrzeb w zakresie zwiększenia liczby pracowników socjalnych, co nie jest jednoznaczne z pełnym zaspokojeniem potrzeb kadrowych. Takie stanowisko ma jednak związek ze spełnieniem przez władze gminy zapisu ustawy o pomocy społecznej nakładającego na ośrodek obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2009 roku, w gminie Krościenko Wyżne wskaźnik ten był spełniony.

Tabela 22. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w zakresie uzupełnienia kwalifikacji na koniec 2009 roku

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje oraz potrzeby w zakresie uzupełnienia kwalifikacji		liczba osób		
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni	
wykształcenie	wyższe kierunkowe	1	2	
	wyższe niekierunkowe	0	0	
	średnie kierunkowe	0	1	
	średnie niekierunkowe	0	0	
	zawodowe i niższe	0	0	
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	0
		w trakcie realizacji	0	0
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	0	0
		w trakcie realizacji	0	0
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej		0		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny		0		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny		2		

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

Z końcem 2009 roku wykształcenie wyższe kierunkowe posiadały 3 osoby z kadry OPS-u, w tym 1 osoba zajmująca stanowisko kierownicze. Wykształceniem średnim legitymowała się 1 osoba, zatrudniona na stanowisku pracownika socjalnego. 1 osoba z kadry kierowniczej miała ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, a 2 osoby z grona pracowników socjalnych były zainteresowane uzyskaniem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego.

Prawo do wsparcia udzielanego przez GOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 477 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 351 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych, które przysługują, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 504 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 583 zł.

W wykonywaniu zadań GOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez GOPS na pomoc społeczną w gminie w latach 2007-2009.

Tabela 23. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS na pomoc społeczną w gminie w latach 2007-2009

wielkość wydatków	2007 r.	2008 r.	2009 r.
ogółem	319.355 zł	413.299zł	443.620 zł
na zadania własne gminy	257.441 zł	328.926 zł	357.146zł
na zadania zlecone gminie	61.914 zł	84.373 zł	86.474 zł

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

W latach 2007-2009 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez GOPS na pomoc społeczną w gminie rosła z roku na rok. Dominującą pozycję wśród nich stanowiły kwoty wydatkowane na wykonanie zadań własnych gminy, wśród których przeważały środki przeznaczone na zasiłki celowe i w naturze, zasiłki okresowe, usługi opiekuńcze oraz posiłek. W ramach wykonywania zadań zleconych gminie największe kwoty wydatkowano natomiast

na specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone osobom z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania oraz na zasiłki stałe.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2007-2009.

Tabela 24. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2007-2009

	2007 r.	2008 r.	2009 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	261	227	272
liczba rodzin	162	141	176
liczba osób w rodzinach	560	486	595
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	10,5%	9%	11%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

Liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2007-2009 spadła w roku 2008 po czym w 2009 na powrót wzrosła. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2009 roku.

Tabela 25. Struktura wiekowa oraz aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2009 roku

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach	rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat według decyzji administracyjnych
0-16 lat	208	pracuje	41
17-21 lat	67	pracuje dorywczo	4
22-30 lat	61	nie pracuje	39
31-40 lat	104	studiuje	1
41-50 lat	75	uczy się	2
51-60 lat	51	na rencie	28
61-70 lat	15	na emeryturze	16
71 lat i więcej	14	na zasiłku dla bezrobotnych	10
		bezrobotny bez prawa do zasiłku	55

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2009 roku wykazała, że największą grupę stanowili dzieci i młodzież do 16 lat

(208 osób). Ci z nich, którzy bezpośrednio korzystali ze wsparcia, otrzymywali pomoc głównie w postaci posiłku (świadczonego w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”), odzieży i obuwia, brali także udział w spotkaniach okolicznościowych i wyjazdach letnich (np. na kolonie). Znacznie mniejsze, choć spore, grupy reprezentowały osoby w wieku 31-40 lat (104 osoby), 41-50 lat (75 osób).

Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej, najliczniejszą grupę w 2009 roku stanowiły osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku (55 osób) oraz osoby pracujące (41 osób). Obecność tych osób w gronie beneficjentów GOPS-u należy tłumaczyć uzyskiwaniem przez nie niskich dochodów uniemożliwiających utrzymanie siebie i swoich rodzin.

Analizując powyższe dane, można pokusić się o stwierdzenie, iż najliczniejszą grupę wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w 2009 roku stanowiły charakteryzujące się niskim poziomem dochodów rodziny ubogie. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2007-2009 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2007-2009

powód przyznania pomocy	Liczba rodzin			liczba osób w rodzinach			
	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	
ubóstwo	94	86	107	334	305	368	
potrzeba ochrony macierzyństwa	5	16	52	22	93	257	
bezrobocie	70	64	93	247	243	334	
niepełnosprawność	70	63	78	211	193	236	
długotrwała lub ciężka choroba	45	57	53	138	220	204	
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	50	43	53	257	220	235	
w tym	rodziny niepełne	8	8	19	21	17	50
	rodziny wielodzietne	40	35	30	229	263	175
przemoc w rodzinie	1	0	16	6	0	49	
alkoholizm	12	18	6	53	49	23	
zdarzenie losowe	1	0	2	1	0	5	

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

W latach 2007-2009 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie było ubóstwo. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających ze wsparcia GOPS-u z tego powodu na przestrzeni lat 2007–2009 ulegała wahaniom z niewielkim spadkiem w 2008 i ponownym wzrostem w 2009 roku (z odpowiednio 94 i 334 w 2007 r. poprzez 86 i 305 do 107 i 368 w 2009 r.). Ważną przyczyną udzielania pomocy było również prowadzące do ubóstwa bezrobocie. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS-u z powodu braku zatrudnienia wahała się (z odpowiednio 70 i 247 w 2007 r. poprzez 64 i 243 w 2008 r. do 93 i 334 w 2009 r.), przy czym w 2009 roku nastąpił dość znaczny wzrost, na co wpływ miało pogorszenie się sytuacji na rynku pracy.

Istotne przyczyny świadczenia pomocy społecznej w gminie stanowiły także problemy niepełnosprawności i długotrwałej lub ciężkiej choroby. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS-u z tych powodów wahała się (niepełnosprawność – odpowiednio 70 i 211 w 2007 r. poprzez 63 i 193 w 2008 r. do 78 i 236 w 2009 r., długotrwała lub ciężka choroba – odpowiednio 45 i 138 w 2007 r. poprzez 57 i 220 w 2008 r. do 53 i 204 w 2009 r.). Dane te świadczą o wysokiej skali niepełnosprawności w gminie i zarazem potwierdzają pośrednio wzrost liczby osób starszych w gminie, które są bardziej, aniżeli inne grupy wiekowe, narażone na długotrwałe i ciężkie choroby.

Kolejną przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie była bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego dotycząca najczęściej rodziny wielodzietne i niepełne. Co warto podkreślić, liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS-u z tego powodu także ulegała wahaniom (z odpowiednio 50 i 257 w 2007 r. poprzez 43 i 220 do 53 i 235 w 2009 r.).

W mniejszym stopniu mieszkańcy gminy korzystali z pomocy społecznej z takich przyczyn, jak alkoholizm, czy potrzeba ochrony macierzyństwa. O ile liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS-u z powodu alkoholizmu wahała się (z 12 i 53 w 2007 roku poprzez 18 i 49 w 2008 r. do 6 i 23 w 2009 r.), o tyle liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa rosła z roku na rok (z 5 i 22 w 2007 r. poprzez 16 i 93 w 2008 r. do 52 i 257 w 2009 r.) co jest bardzo istotnym wzrostem i wymaga dokładniejszych analiz.

Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez GOPS wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2007-2009 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez OPS w latach 2007-2009

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.
pieniężna	261	227	272	162	141	176	560	486	595
rzeczowa	92	78	73	40	35	35	210	181	180
praca socjalna	X	X	X	86	68	37	196	183	74
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	11	0	3	23	0	8
schronienie	–	–	–	–	–	–	–	–	–
usługi opiekuńcze	5	7	6	5	7	6	7	9	6
specjalistyczne usługi opiekuńcze	5	6	6	5	6	6	9	12	11
skierowanie do domu pomocy społecznej	0	1	1	0	1	1	0	1	1

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

W latach 2007-2009 najistotniejszą formą pomocy udzielanej mieszkańcom gminy były zasiłki pieniężne i pomoc rzeczowa głównie w postaci zasiłków celowych i w naturze, zasiłków stałych, okresowych oraz posiłku. Z analizy danych wynika jednak, że to pomoc finansowa zdominowała wszystkie inne metody wsparcia. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych tym rodzajem wsparcia ulegała wahaniom (z 162 i 560 w 2007 r. poprzez 141 i 486 w 2008 r. do 176 i 595 w 2009 r.) Malą natomiast świadczone mieszkańcom pomoc rzeczowa (z 40 i 210 w 2007 r. poprzez 35 i 181 w 2008 r. do 35 i 180 w 2009 r.).

Inną formę wsparcia świadczonego mieszkańcom stanowiła praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej (np. PCPR, organizacje pozarządowe). Generalnie liczba rodzin i osób w rodzinach objętych przez GOPS pracą socjalną spadała z roku na rok (z 86 i 196 w 2007 r. poprzez 68 i 183 w 2008 do 37 i 74 w 2009 r.).

GOPS świadczył mieszkańcom także pomoc w postaci poradnictwa specjalistycznego, usług opiekuńczych zwykłych i specjalistycznych, ale dotyczą one jedynie kilku, kilkunastu rodzin i osób rocznie. W latach 2007–2009 liczba osób objętych poradnictwem specjalistycznym wyniosła odpowiednio 23, 0 i 8; usługami opiekuńczymi – 7, 9 i 6 a specjalistycznymi usługami opiekuńczymi – 9, 12 i 11.

Poza powyżej przedstawionymi formami wsparcia GOPS realizował wiele innych inicjatyw na rzecz mieszkańców gminy. Obejmowały one m.in. działania interwencyjne, które podejmowano w sytuacjach szczególnie trudnych, głównie gdy stwierdzono występowanie przemocy domowej, nieprawidłowości w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej wobec dzieci oraz zaniedbania rodzin wobec starszych i niepełnosprawnych ich członków.

Ośrodek zajmował się również dystrybucją żywności otrzymanej z Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Krośnie w ramach „Europejskiego Programu Pomocy Najbardziej Potrzebującym” – PAED. Z pomocy tej skorzystały w 2009 roku 164 rodziny, którym wydano ogółem 21 ton 208 kg żywności. GOPS w Krościenku Wyżnym przyłączył się także do Wielkiej Ulicznej Zbiórki Darów w ramach ogólnopolskiej Akcji Charytatywnej „Pomóż dzieciom przetrwać zimę” w ramach, której zebrano wiele darów rzeczowych, m.in. odzież, obuwie, książki, artykuły szkolne, żywność i środki higieny.

Ważną rolę w działalności GOPS-u odgrywała również realizacja od 2008 roku współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego i opracowanego w ramach Priorytetu VII Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki projektu pn. „Czas na aktywność w gminie Krościenko Wyżne”. Celem głównym tego projektu była aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ramach projektu wsparciem objęto w 2008 r. 20 osób, a w 2009 r. 22 osoby nieaktywne zawodowo i bezrobotne oraz korzystające ze wsparcia tutejszego ośrodka. Należy nadmienić, że 1 osoba kontynuowała udział w projekcie w dwóch kolejnych latach.

W ramach realizowanych zadań GOPS przyznawał także świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2007-2009

	2007 r.	2008 r.	2009 r.
wielkość wydatków na świadczenia rodzinne	1.600.911 zł	1.492.839 zł	1.390.360 zł
rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
zasiłek rodzinny	10.418	9.229	8.131
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	38	43	50
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	464	417	306
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	240	220	159

dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	757	649	573
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	631	491	511
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1.570	1.452	1.237
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1.839	1.668	1.517
zasiłek pielęgnacyjny	1.634	1.685	1.865
świadczenie pielęgnacyjne	133	110	110
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	54	78	65
liczba świadczeń rodzinnych ogółem	17.778	16.042	14.524

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

W latach 2007-2009 wielkość wydatków przeznaczonych przez GOPS na realizację świadczeń rodzinnych zmniejszała się z roku na rok (z 1.600.911 zł w 2007 r. do 1.390.360 zł w 2009 r.). Tym samym spadała liczba przyznanych świadczeń (z 17.778 w 2007 r. do 14.524 w 2009 r.).

Najczęściej GOPS wypłacał zasiłek rodzinny (w 2007 r. 10.418 świadczeń, w 2008 r. 9.229, a w 2009 r. 8.7131), który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Istotne formy wsparcia stanowiły również: zasiłek pielęgnacyjny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego oraz z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego. Co warte odnotowania, z roku na rok rosła liczba przyznawanych zasiłków pielęgnacyjnych (z 1.634 w 2007 r. do 1.865 w 2009 r.), które służą częściowemu pokryciu wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. To kolejne dane potwierdzające wysoką skalę niepełnosprawności w gminie.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne OPS opłacił w latach 2007-2009 następującą liczbę składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne: w 2007 r. 107 (na kwotę 12.789 zł), w 2008 r. 63 (6.197 zł), a w 2009 r. 55 (5.134 zł).

Zaliczka alimentacyjna, a następnie świadczenie alimentacyjne stanowiły kolejne formy wsparcia świadczone w latach 2007-2009 przez GOPS mieszkańcom gminy. Ta pomoc finansowa, udzielana początkowo zgodnie z ustawą o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej, a od 1 października 2008 roku w oparciu o ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych

świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Zaliczki i świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2007-2009

	2007 r.	2008 r.	2009 r.
liczba osób, którym decyzją przyznano zaliczkę alimentacyjną	13	13	X
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	X	12	14
liczba przyznanych zaliczek alimentacyjnych	220	164	X
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	X	51	215
wielkość wydatków na zaliczki alimentacyjne	50.610 zł	38.807 zł	X
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne	X	16.230 zł	76.954 zł

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

Liczba mieszkańców gminy, którym w latach 2007-2009 GOPS przyznał zaliczkę, a następnie świadczenie alimentacyjne w omawianym okresie ulegała niewielkim wahaniom. Wyraźnie jednak zwiększała się wysokość kwot wydatkowanych na ten cel (z 50.610 w 2007 r. do 76.954 w 2009 r.)

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Krościenko Wyżne, poza Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, nie działa żadna instytucja świadcząca wsparcie mieszkańcom. Mają oni natomiast możliwość korzystania z oferty jednostek, które funkcjonują poza gminą. Należy do nich m.in. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krośnie, która w 2009 roku objęła pomocą psychologiczno-pedagogiczną 99 dzieci i młodzieży z gminy Krościenko Wyżne. W stosunku do 7 uczniów Poradnia wydała orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego, w przypadku 1 dziecka w wieku przedszkolnym wydała orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, 8 dzieci z przedszkoli i szkoły podstawowej objęła terapią logopedyczną, a 39 dzieciom w wieku przedszkolnym udzieliła porad po badaniach przesiewowych. W przypadku 44 osób Poradnia wydała opinie, w tym 20 opinii o przebadanych, 13 opinii w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb ucznia, 1 opinię w sprawie udzielenia zezwolenia na indywidualny tok lub program nauki oraz 2 opinie w sprawie dostosowania warunków i formy egzaminu do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia. Ponadto 8 uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum objęto innymi formami pomocy indywidualnej.

Inną jednostką oferującą wsparcie mieszkańcom gminy Krościenko Wyżne jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie. Wybrane dane dotyczące jego działalności w odniesieniu do ludności gminy w latach 2007-2009 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2007-2009

	2007 r.	2008 r.	2009 r.
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	4	4	4
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1	1	1
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	2	2	2
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	0	0	0

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie.

W latach 2007-2009 liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych była niezmienna i niewielka (4 dzieci), podobnie jak liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (1 dziecko). Liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy, również nie ulegała zmianom i wynosiła w analizowanym okresie 2.

W 2009 roku mieszkańcy gminy Krościenko Wyżne byli także objęci oddziaływaniem innych, aniżeli Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, jednostek wsparcia funkcjonujących poza gminą. Należały do nich: Poradnia Odwykowa i Wojewódzka Przychodnia Zdrowia Psychicznego w Krośnie, Sąd Rejonowy i Prokuratura Okręgowa w Krośnie oraz organizacje Polski Czerwony Krzyż i Polski Komitet Pomocy Społecznej w Krośnie.

Wykaz wszystkich jednostek spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2009 roku, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2009 roku

nazwa i adres instytucji	kategoria klientów objętych wsparciem w 2009 r.
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Bieszczadzka 1, 38-400 Krosno.	osoby niepełnosprawne, dzieci pozbawione opieki, osoby z zaburzeniami psychicznymi, ofiary przemocy w rodzinie, uchodźcy

Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Lewakowskiego 14, 38-400 Krosno	dzieci i młodzież, osoby dorosłe
Poradnia Odwykowa, ul. Grodzka 45, 38-400 Krosno	osoby uzależnione i współuzależnione
Wojewódzka Przychodnia Zdrowia Psychicznego, ul. Grodzka 45, 38-400 Krosno	osoby uzależnione
Sąd Rejonowy, ul. Sienkiewicza 12, 38-400 Krosno	ofiary przemocy w rodzinie, osoby nadużywające alkoholu
Prokuratura Okręgowa, ul. Czajkowskiego 51, 38-400 Krosno	ofiary przemocy w rodzinie
Polski Czerwony Krzyż, ul. Rynek 2, 38-400 Krosno	ofiary klęsk żywiołowych, osoby ubogie
Polski Komitet Pomocy Społecznej, ul. Lewakowskiego 27b, 38-400 Krosno	osoby ubogie, niepełnosprawne

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym.

16. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu.

Z uwagi na to, że jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy ludności gminy Krościenko Wyżne wykorzystano dane z ostatniego spisu przeprowadzonego w 2002 roku.

W 2002 roku w gminie Krościenko Wyżne mieszkało 769 osób niepełnosprawnych (356 mężczyzn i 413 kobiet), w tym 591 osób niepełnosprawnych prawnie i 178 osób niepełnosprawnych tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle ludności gminy wynosił 15,3%.

Poniższe tabele przedstawiają strukturę wiekową osób niepełnosprawnych w gminie oraz ich podział według poziomu wykształcenia i aktywności ekonomicznej.

Tabela 32. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

ekonomiczna grupa wieku	liczba osób	udział w ogóle osób niepełnosprawnych	udział w ogóle ludności w danej ekonomicznej grupie wieku
osoby w wieku przedprodukcyjnym	33	4,3%	2,4%
osoby w wieku produkcyjnym	446	58%	15,2%
osoby wieku poprodukcyjnym	290	37,7%	41,1%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

W 2002 roku 446 osób niepełnosprawnych w gminie były w wieku produkcyjnym, co było zjawiskiem niepokojącym. Stanowiły one ponad 15 ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku. Liczną grupę reprezentowały również osoby niepełnosprawne w wieku poprodukcyjnym (290 osób), których odsetek wśród osób starszych w gminie wynosił 41,1%.

Tabela 33. Osoby niepełnosprawne w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

poziom wykształcenia	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych
wyższe	18	2,4%
policealne	13	1,7%
średnie	140	18,8%
zasadnicze zawodowe	202	27,2%
podstawowe ukończone	316	42,5%
podstawowe nieukończone	53	7,1%
nieustalony	1	0,1%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Niski poziom wykształcenia w istotny sposób utrudnia osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie na rynku pracy i utrzymanie posiadanego zatrudnienia. W 2002 roku najliczniejszą grupę wśród osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (316 osób) i zasadniczym zawodowym (202 osoby). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych w wieku 13 lat i więcej wynosił odpowiednio 42,5% i 27,2%.

Tabela 34. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych
aktywni zawodowo pracujący	99	12,9%
aktywni zawodowo bezrobotni	12	1,6%
bierni zawodowo	655	85,2%
nieustalony status na rynku pracy	3	0,4%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. W 2002 roku zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie była bierna zawodowo (655 osób). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych wynosił ponad 85%. Aktywnych zawodowo było 111 osób dotkniętych niepełnosprawnością. Wśród nich dominowały osoby posiadające zatrudnienie (99 osób).

17. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań. Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera poniższa tabela.

Tabela 35. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

By skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminować ich niekorzystny wpływ na społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych. Na szczeblu gminnym działania te wyznaczone są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie Krościenko Wyżne w latach 2007-2009.

Tabela 36. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2007-2009

wielkość wydatków	2007 r.	2008 r.	2009 r.
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	32.968,99 zł	35.815,03 zł	41.491,54 zł
na przeciwdziałanie narkomanii	1.000 zł	1.701,91 zł	1.745,24 zł
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	0	0	0
razem	33.969,99 zł	37.516,94zł	43.236,78 zł

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krościenku Wyżnym.

W 2009 roku wysokość kwot wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie była wyższa niż w latach 2007-2008 (41.491 zł w stosunku do odpowiednio 32.968 zł i 35.815 zł). W analizowanym okresie zwiększyły się również środki finansowe przeznaczane na przeciwdziałanie narkomanii i to w znacznym stopniu, bo z 1.000 zł wydatkowanych w 2007 roku do 1.745 zł w 2009 roku..

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności Komisji w gminie Krościenko Wyżne oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 37. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2007-2009

	2007 r.	2008 r.	2009 r.
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	19	21	22
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	13	19
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	8	8	7
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	8	8	7
liczba negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	15	10	19
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	3	8	7
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	0	0	0
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię	0	0	0
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krościenku Wyżnym.

W latach 2007-2009 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie, choć nieznacznie, ale zwiększała się z roku na rok (z 19 w 2007 r. do 22 w 2009 r.; limit punktów uchwalony przez Radę Gminy wynosił na koniec 2009 r. 6). Liczba przeprowadzonych w nich kontroli wyraźnie natomiast rosła (w 2007 r. nie było żadnej, w 2008 r. – 13 a w 2009

r. – 19). Wzrost liczby punktów sprzedaży alkoholu w gminie wynikał z wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, choć ich liczba w kolejnych latach była coraz mniejsza (po 8 w 2007 r. i 2008 r. i 7 w 2009 r.). Do wzrostu liczby punktów sprzedaży alkoholu w gminie przyczyniały się również pozytywne opinie GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. W uzupełnieniu powyższych danych warto dodać, iż w analizowanym okresie nie wydano ani jednej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, ani żadnej negatywnej opinii GKRPA w sprawie wydania takiego zezwolenia.

W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadzała również rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu. W latach 2007-2009 liczba osób nimi objętych ulegała wahaniom (15 w 2007 r., 10 w 2008 r. i 19 w 2009 r.). Wahaniom ulegała także liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (3 w 2007 r., 8 w 2008 r. i 7 w 2009 r.).

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w latach 2007-2009 GKRPA nie kontaktowała się z osobami dotkniętymi tym problemem, nie skierowała żadnej osoby na terapię, nie złożyła również w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie żadnego zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie pełnią inne jednostki i grupy wsparcia. W Krościenku Wyżnym działa Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych. W 2009 roku pięć osób skorzystało z porady i wsparcia wymienionej instytucji.

Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie świadczy również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W latach 2007-2009 była ona udzielana rodzinom i osobom w rodzinach, które zmagaly się z alkoholizmem i przemocą domową. O ile liczba beneficjentów korzystających ze wsparcia GOPS-u w związku z przemocą w rodzinie wyraźnie wzrosła (od 6 osób w jednej rodzinie w 2007 roku do 49 osób w 6 rodzinach w 2009 r.), o tyle liczba osób objętych pomocą z powodu alkoholizmu ulegała wahaniom (53 osoby w 12 rodzinach w 2007 r.; 49 osób w 18 rodzinach w 2008 r.). W 2009 roku odnotowano jednak wyraźny spadek liczby rodzin i osób w rodzinach, którym udzielono wsparcia z powodu alkoholizmu (23 osoby w 6 rodzinach).

18. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych gminy Krościenko Wyżne badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. wójta, sołtysów, radnych, kierowników Wydziałów Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, kościoła) oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 21 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie.

Atuty gminy

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o największe atuty gminy. Wskazując je, respondenci zwrócili szczególną uwagę na dobre położenie geograficzne i komunikacyjne gminy, w bliskości Krosna. Podkreślali szczególnie fakt zurbanizowania miejscowości, korzystnej infrastruktury technicznej, dostępności wodociągów, kanalizacji i sieci gazowej.

Mieszkańcy Krościenka Wyżnego podkreślali także korzyści płynące z dużej aktywności organizacji społecznych i samych mieszkańców gminy. Nie zapomnieli również wspomnieć o walorach estetycznych gminy.

Słabe strony gminy

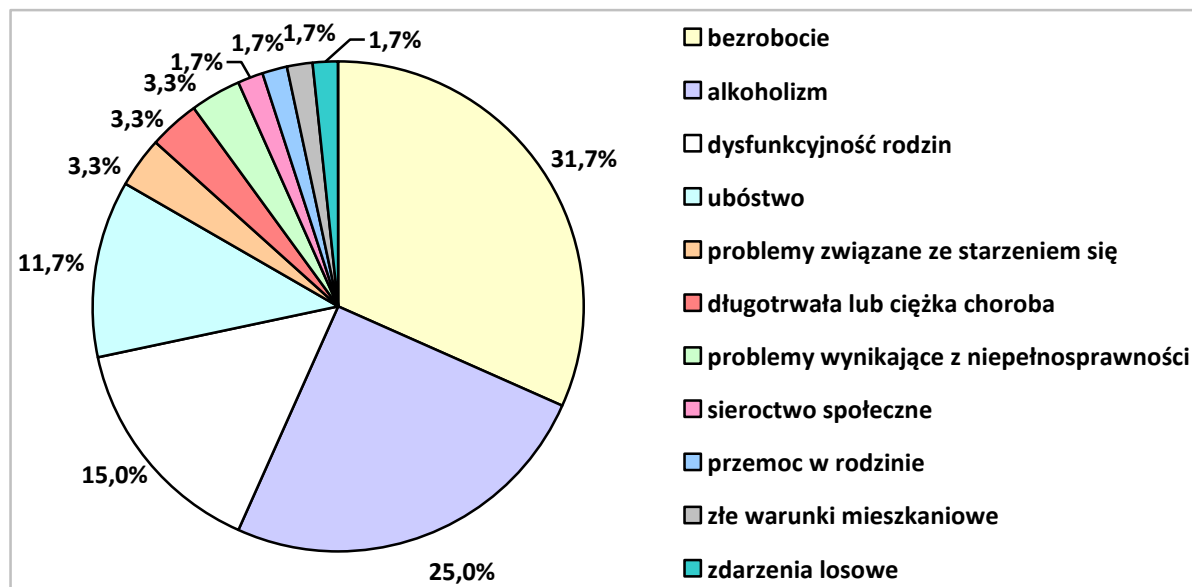
Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony gminy. Najczęściej wymienianą słabością był brak placówki, która mogłaby pełnić rolę ośrodka kultury. Respondenci wskazywali także na niedostatek ciekawych ofert spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Badani zwracali również uwagę na wysoki poziom bezrobocia i niewielką ilość dostępnych terenów inwestycyjnych oraz znaczne rozdrobnienie gospodarstw rolnych, z których wiele leży odłogiem.

W opinii respondentów w gminie nie ma także zaplecza sportowo-rekreacyjnego, boisk i basenów. Mieszkańcy uważają też, że gmina bardzo słabo promuje swoje walory a nadto w niewielkim stopniu wykorzystuje fundusze unijne.

Niektórzy stwierdzili, że istotnym problemem jest niedostateczny nadzór policji.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

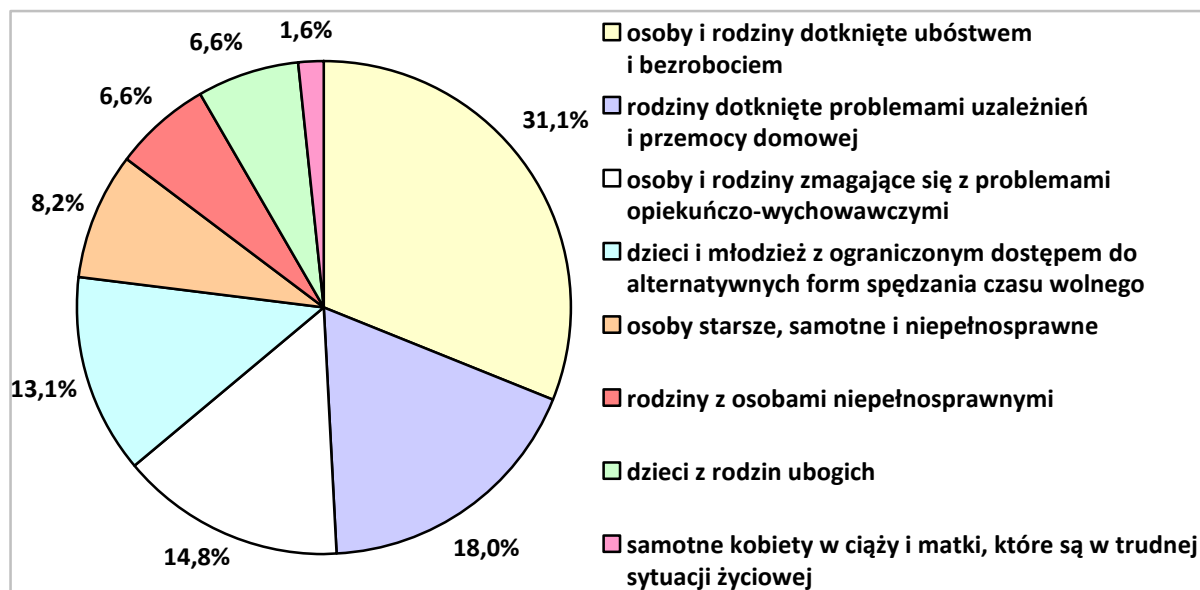

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli bezrobocie (31,7%) oraz alkoholizm (25,0%). Szczególną uwagę zwrócili również na dysfunkcyjność rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci i rozpad więzi rodzinnych (15,0%) oraz ubóstwo (11,7%). W dalszej kolejności wymienili problemy związane ze starzeniem się, długotrwałą lub ciężką chorobę, problemy wynikające z niepełnosprawności (po 3,3%). Badani wskazali także, że problem w ich gminie stanowią: sieroctwo społeczne, przemoc w rodzinie, złe warunki mieszkaniowe i zdarzenia losowe (po 1,7% wskazań).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali podali kategorie osób i grup, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych występujących w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie

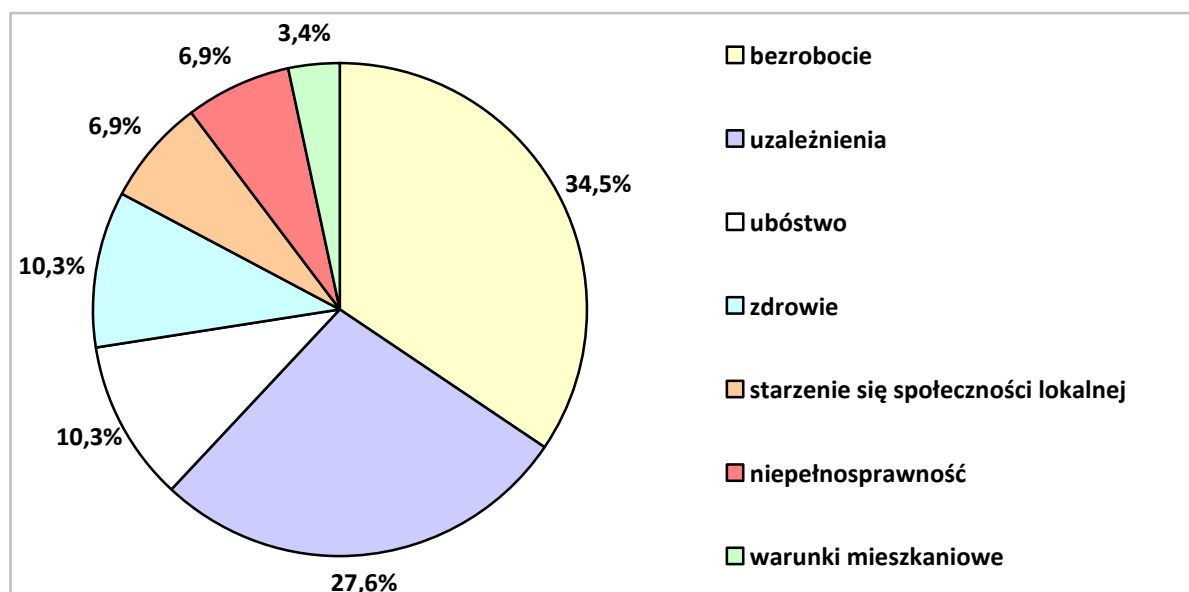

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (31,1%) stwierdziło, że grupą, która najbardziej odczuwa skutki problemów społecznych w gminie, są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem i bezrobociem. Liczne grono wśród ankietowanych stanowili również ci, którzy wskazali na osoby i rodziny zmagające się z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie (18,0%), opiekuńczo-wychowawczymi (14,8%) oraz dzieci i młodzież z ograniczonym dostępem do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (13,1%). Zdaniem respondentów z następstwami problemów społecznych w gminie zmagają się także m.in. osoby starsze, samotne i niepełnosprawne (8,2%), rodziny z osobami niepełnosprawnymi i dzieci z rodzin ubogich (po 6,6%) oraz samotne kobiety w ciąży i matki, które są w trudnej sytuacji życiowej (1,6%)

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niewystarczająca. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca w takich obszarach, jak: bezrobocie (34,5%) oraz uzależnienia (27,6%), ubóstwo i zdrowie (po 10,3%) także starzenie się lokalnej społeczności i niepełnosprawność (po 6,9%) jak również warunki mieszkaniowe (3,4%).

Co zrobić, by poprawić sytuację osób i rodzin w gminie?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególnie nacisk położyli na przeciwdziałanie bezrobociu, tworzenie nowych miejsc pracy a także leczenie uzależnień. Za równie istotne ankietowani uznali zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzania czasu wolnego. Zdaniem badanych w gminie potrzebny jest również dzienny dom opieki dla osób starszych i samotnych oraz spółdzielnia socjalna.

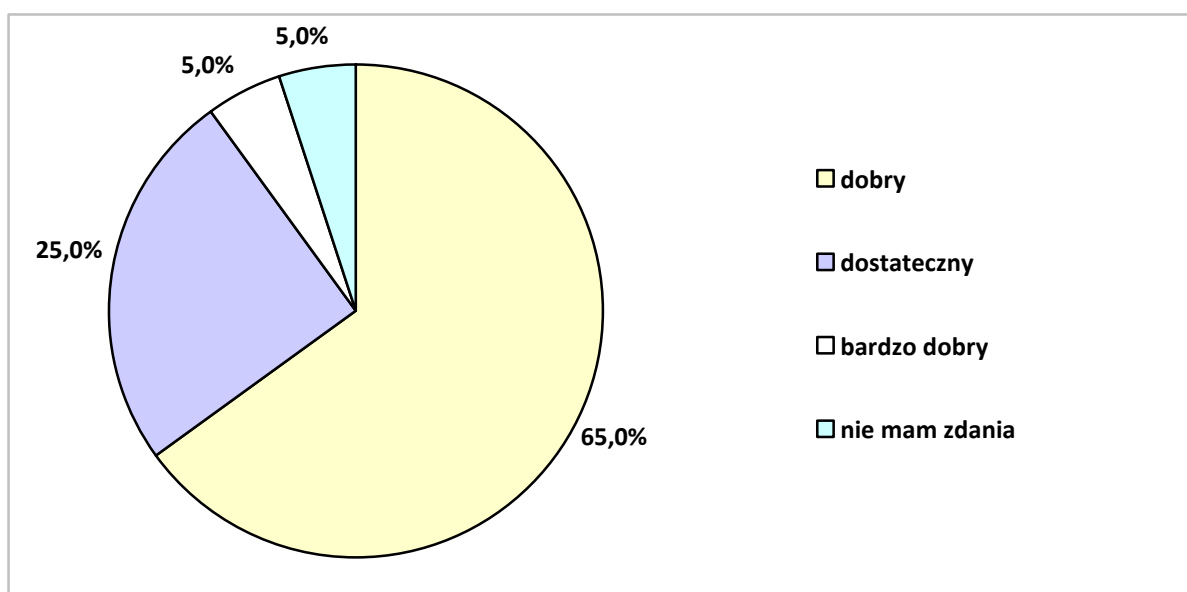
Do ważnych działań, które wymagają podjęcia w gminie, respondenci zaliczyli także: organizację warsztatów terapeutycznych dla osób mających problemy w małżeństwie i wychowawcze, organizację robót publicznych, przystosowanie obiektów publicznych dla osób niepełnosprawnych. W opinii badanych zasadne byłoby także zwiększenie dostępności informacji o ofercie ośrodka pomocy społecznej oraz zwiększenie zasiłków dla potrzebujących.

Podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w gminie

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. W pierwszej kolejności zaliczyli do nich: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy oraz Powiatowy Urząd Pracy. Ważną rolę do odegrania przypisali również organizacjom kościelnym i społecznym. W opinii respondentów pomoc mogłyby też zakłady pracy, szkoły i harcerstwo.

Kolejne kwestie poruszone w ankiecie dotyczyły dostępności w gminie placówek służby zdrowia, oświatowo-wychowawczych, kulturalnych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych. Jednocześnie poproszono badanych o wskazanie deficytów w powyższym zakresie. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

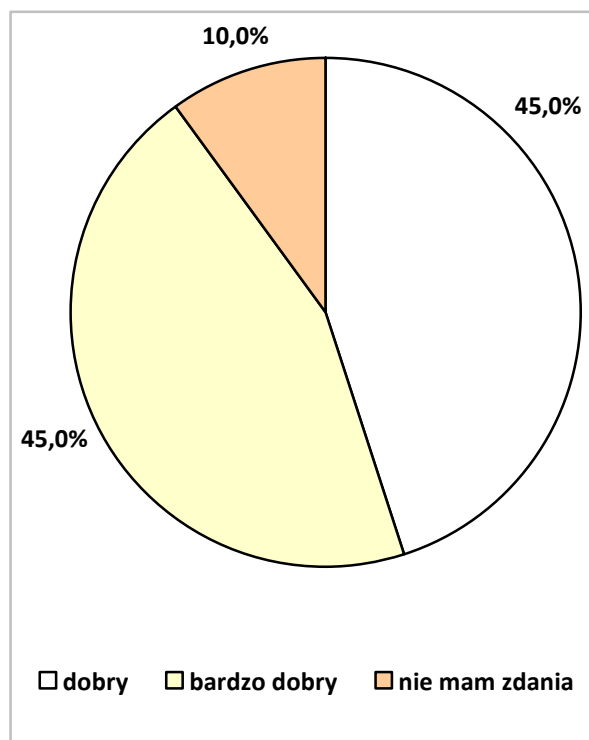
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość respondentów pozytywnie oceniła dostępność placówek służby zdrowia w gminie. 65% z nich uznało ją za dobrą, a 25% za dostateczną. 5% oceniło, że jest bardzo dobra, a kolejne 5% nie miało w tej sprawie własnego zdania, wskazując, że leczy się poza gminą.

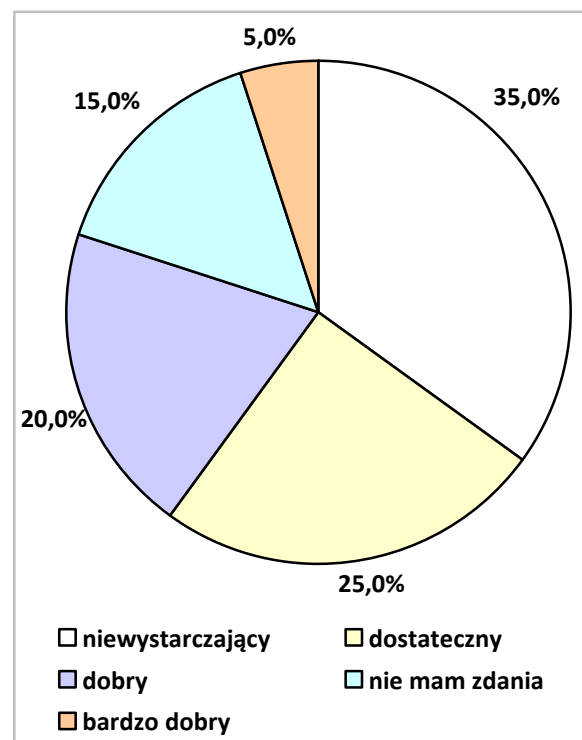
Do lekarzy, których w gminie brakuje bądź, do których trudno się dostać, ankietowani zaliczali najczęściej: kardiologa, stomatologa, laryngologa, neurologa i ortopedę. Wskazywali

także, że utrudniony dostęp jest do alergologa, dermatologa, chirurga, okulisty, psychologa i rehabilitanta.

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?

Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?

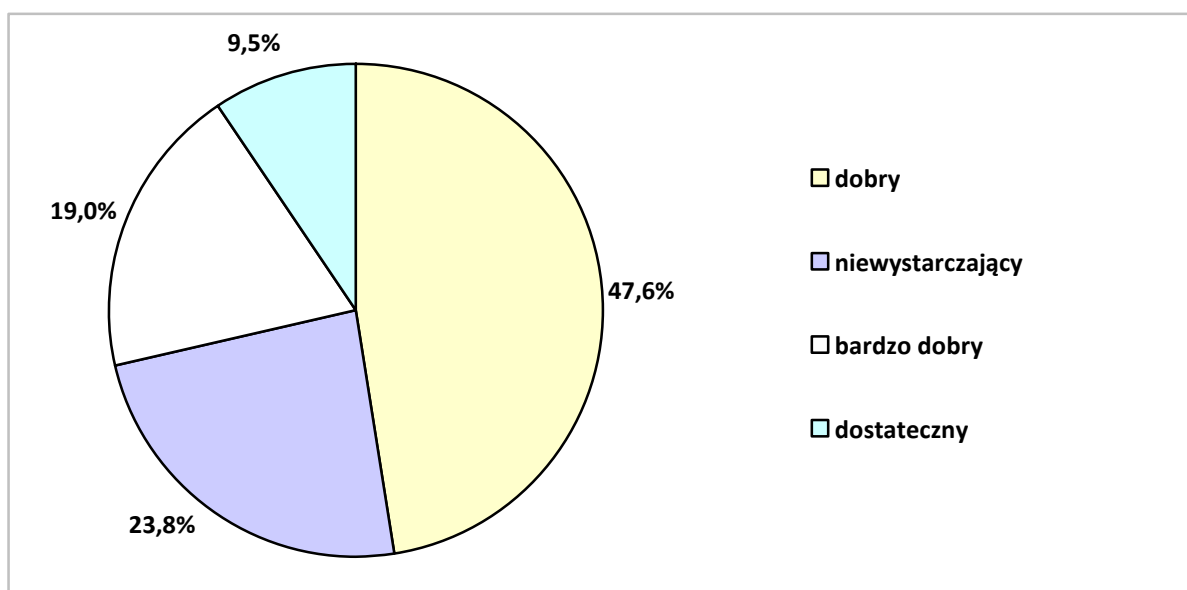

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Największy odsetek respondentów (po 45%) stwierdził, że dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie jest dobry i bardzo dobry. 10% nie miało w tej sprawie własnego zdania. Tak dobrze nie wypadły jednak placówki kulturalne. Ankietowani, w największym odsetku ocenili, że dostęp do nich jest niewystarczający (35%). Za dostateczny uznało go 25%, a za dobry 20% badanych. Bardzo dobrze dostępność placówek kulturalnych w gminie oceniło 5% ankietowanych. Zdania w tej sprawie nie miało 15% respondentów.

Wskazując placówki oświatowo-wychowawcze oraz kulturalne, których w gminie brakuje bądź, do których dostęp jest ograniczony, badani wymieniali najczęściej ośrodek kultury, świetlice środowiskowe i kino.

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

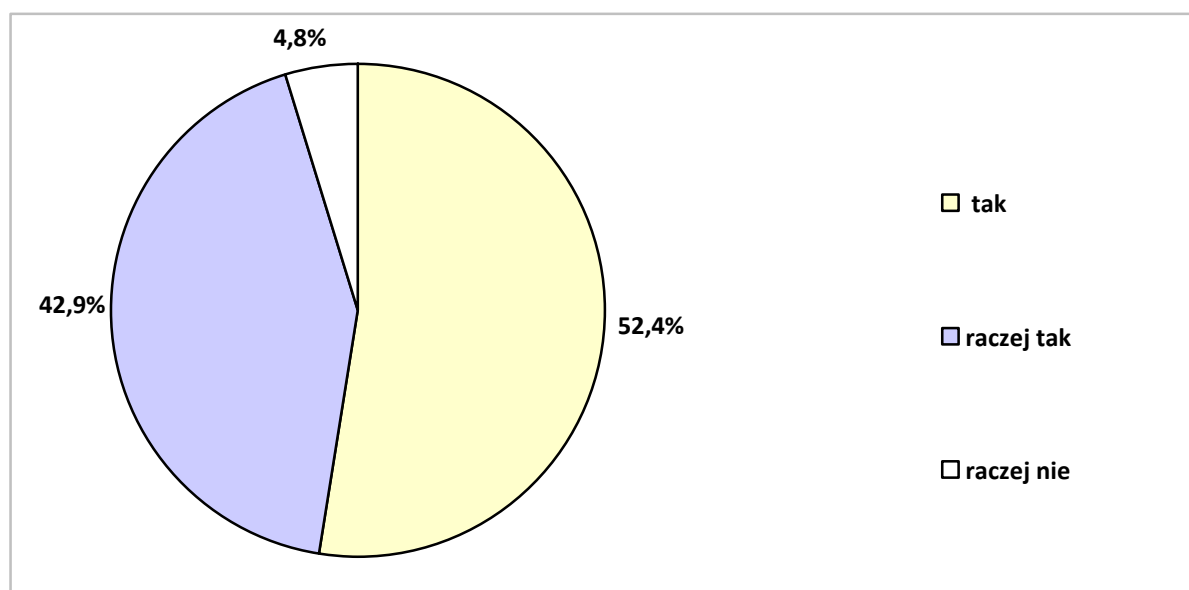
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad 47% respondentów dobrze oceniło dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie, a kolejne 23,8% uznało, że jest on niewystarczający. 19% badanych stwierdziło, że jest on bardzo dobry a 9%, że tylko dostateczny.

W przypadku infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani dostrzegli więcej deficytów aniżeli w przypadku placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych. Wśród nich najczęściej wymieniali niedostatek takich obiektów, jak: basen, boiska, ścieżki rowerowe, place zabaw, sale gimnastyczne i korty tenisowe.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające uzyskać od respondentów opinie na temat stanu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (ponad 95%) stwierdziła, że czuje się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmienną opinię wyraziło jedynie 4,8% badanych.

19. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

W 2009 roku w gminie Krościenko Wyżne funkcjonowało 6 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy, choć nie posiadał aktu prawa miejscowego regulującego współdziałanie z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych gminy. Ponadto samorząd współpracował z 3 organizacjami pozarządowymi spoza gminy, tj. z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w Krośnie, Zarządem Rejonowym Polskiego Czerwonego Krzyża w Krośnie oraz Towarzystwem Przyjaciół Dzieci w Krośnie.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminie, jak i tych spoza gminy, z którymi samorząd gminy podejmował współpracę.

Tabela 38. Organizacje pozarządowe w gminie i spoza gminy, z którymi samorząd gminy podejmował współpracę w 2009 roku

Lp.	Nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania	Kategoria klienta
1.	Koło Gospodyń Wiejskich w Krościenku Wyżnym, ul. Południowa, Krościenko Wyżne.	– organizowanie pokazów, degustacji, szkoleń i innych imprez, – wpłaty na rzecz Krościenka Wyżnego, organizacji, fundacji, świątyń.	– mieszkańcy gminy, w tym dzieci, młode małżeństwa, seniorzy i kobiety; – członkowie KGW i kół sąsiednich.
2.	Koło Gospodyń Wiejskich w Pustynach, ul. Centralna, Pustyny.	– organizowanie imprez okolicznościowych, zabaw, loterii, dożynek, – pokazy gotowania pieczenia.	mieszkańcy wsi, w tym seniorzy, gospodynie domowe i członkowie KGW.
3.	Związek Harcerstwa Polskiego, Szczep Drużyn im. Stanisława Filara, ul. Szkolna 34, Krościenko Wyżne (Publiczne Gimnazjum).	– działalność całoroczna 70 członków; wyjazdowe formy wypoczynku, – zimowiska i obozy ZHP, – organizacja wychowawcza.	– dzieci w wieku 10-18 lat; – członkowie ZHP.
4.	Gminny Klub Sportowy Krościenko Wyżne – Pustyny, ul. Sportowa, Krościenko Wyżne.	– praca z młodzieżą poprzez zajęcia treningowe, udział w rozgrywkach klasy okręgowej w piłce nożnej, – organizacja Memoriału im. Stefana Pudłowskiego, – organizacja pikniku sportowego z udziałem członków wszystkich instytucji, stowarzyszeń i organizacji społecznych działających na terenie gminy Krościenko Wyżne, – organizacja halowego turnieju w piłce nożnej o Puchar Przewodniczącego Rady Gminy Krościenko Wyżne, – organizacja świątecznej ligi drużyn „dzikich” – turniej halowy w piłce nożnej, – organizacja loterii fantowej, – festyny okolicznościowe, – organizacja Turnieju Oldbojów.	– juniorzy i seniorzy zrzeszeni w OZPN w Krośnie, – ogół mieszkańców, w tym młodzież, dzieci i dorośli.
5.	Ochotnicza Straż Pożarna w Krościenku Wyżnym, ul. Południowa 3, Krościenko Wyżne.	– udział w akcji „Pomóż dzieciom przetrwać zimą”, – organizacja Turnieju Wiedzy Pożarniczej, – pogawędki na temat szkodliwości wypalania traw, – organizacja i prowadzenie świetlicy młodzieżowej, – organizacja zawodów sportowo-pożarniczych, – organizacja ćwiczeń przygotowujących	–dzieci, młodzież, seniorzy, – mieszkańcy gminy.

		do zawodu, – przygotowywanie dzieci i młodzieży do turniejów wiedzy pożarnej, – pomoc społeczeństwu podczas klęsk żywiołowych.	
6.	Stowarzyszenie Kulturalne „Dębina”, ul. Szkolna, Krościenko Wyżne.	– organizowanie akcji informujących o wpływie przyrody na stan zdrowia ludzkiego, – organizacja imprez promujących piękno otaczającej przyrody, – akcje plenerowe.	– uczniowie szkół.
7.	Polski Komitet Pomocy Społecznej, ul. Lewakowskiego 27b, Krosno	udzielanie pomocy osobom potrzebującym.	– osoby ubogie, – osoby niepełnosprawne.
8.	Polski Czerwony Krzyż, Zarząd Rejonowy w Krośnie, ul. Rynek 2, Krosno	– realizacja usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, – przekazywanie żywności z programu PEAD.	– osoby starsze, zakwalifikowane przez GOPS, – klienci pomocy społecznej.
9.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Krośnie, ul. Wojska Polskiego 41, Krosno	– organizowanie kolonii letnich, – organizowanie turnusów rehabilitacyjnych.	– dzieci z rodzin najuboższych, – dzieci niepełnosprawne.

Dane Urzędu Gminy w Krościenku Wyżnym.

W 2009 roku w gminie Krościenko Wyżne były 2 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 39. Kościoły w gminie w 2009 roku

Lp.	Nazwa parafii	Adres kościoła
1.	Parafia rzymskokatolicka Krościenko Wyżne	ul. Brzozowska 1, Krościenko Wyżne
2.	Parafia rzymskokatolicka pw. Niepokalanego Serca Najświętsze Maryi Panny Pustyny – Zalesie,	Pustyny, ul. Kościelna 8, Krościenko Wyżne

Dane Urzędu Gminy w Krościenku Wyżnym.

20. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz

szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, który jest podmiotem analizy, i obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie i ubóstwo;
- rodzina, dziecko i młodzież;
- uzależnienia i przemoc w rodzinie;
- bezdomność;
- starość;
- niepełnosprawność;
- kapitał społeczny i ludzki;
- inne mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

Obszar BEZROBOCIE I UBÓSTWO	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia w gminie, w tym wśród kobiet • przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia • prowadzenie przez pracowników socjalnych działań służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym osób w wieku 45 lat i więcej • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich • przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • nierozpowszechnianie ofert pracy z zagranicy • ograniczone działania mające na celu zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy, • brak działań wpływających na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy • brak działań służących ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • spadek poziomu bezrobocia, w tym wśród osób w wieku 45 lat i więcej • spadek poziomu bezrobocia wśród kobiet • malejąca liczba osób bezrobotnych wymagających aktywizacji • wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia • niekorzystanie przez osoby bezrobotne z dostępu do europejskich rynków pracy • niewystarczająca wiedza osób bezrobotnych o usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach • brak nowych inwestorów tworzących miejsca

<ul style="list-style-type: none"> • możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież • brak wzrostu poziomu nielegalnego zatrudnienia 	<p>pracy – niska liczba nowych miejsc pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych • postępujące zjawisko ubóstwa
---	--

Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin • efektywnie prowadzona praca socjalna • analizowanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • rozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • rozwijanie opieki przedszkolnej, szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego • dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego • współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • propagowanie wśród dzieci i młodzieży idei wolontariatu • prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia • prowadzenie działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań inicjujących powstawanie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • brak koordynacji działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież • brak działań na rzecz rozwoju szkolnictwa ponadgimnazjalnego • brak działań mających na celu podniesienie poziomu nauczania
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • istnienie warunków do prowadzenia pracy socjalnej • dostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • możliwość poprawy skuteczności pomocy udzielanej rodzinom, dzieciom i młodzieży dzięki koordynacji działań instytucji wspierających te grupy • dostateczny dostęp do opieki przedszkolnej • odpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych • zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych • wzrastająca liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych • wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego • brak grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży • brak możliwości kontynuowania przez młodzież nauki na poziomie ponadgimnazjalnym w gminie

<ul style="list-style-type: none"> • istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • wzrastająca liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży • wzrost świadomości zdrowotnej mieszkańców • dobra dostępność opieki medycznej 	
---	--

Obszar UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień • zapewnianie dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom dotkniętym problemami uzależnień • kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe • prowadzenie wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień • prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych • inicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • pozyskiwanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży • prowadzenie różnorodnych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • zapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> • brak diagnozowania kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży • brak zespołów interdyscyplinarnych • niepodejmowanie działań mających na celu kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób wyleczonych z uzależnień • zwiększająca się liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychospołecznego i prawnego • wzrost liczby osób uzależnionych i współuzależnionych objętych leczeniem odwykowym • zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami • zmniejszająca się skala zjawiska nielegalności sprzedaży napojów alkoholowych • funkcjonowanie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych 	<ul style="list-style-type: none"> • obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej • niewzrastająca ilość kadry pracującej z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • brak organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie • wzrost liczby osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych

<p>i współzależnych</p> <ul style="list-style-type: none"> wzrastająca wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami zaprogramowanie działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie wzrost liczby rodzin objętych poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie niezwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia niewzrastająca liczba osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych 	
--	--

Obszar BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> diagnozowanie problemu bezdomności informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy udzielanie wsparcia osobom bezdomnym przybywającym z innych gmin zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności działania mające na celu zwiększenie akceptacji społecznej osób bezdomnych 	<ul style="list-style-type: none"> brak działań na rzecz osób bezdomnych oraz zapobiegających bezdomności niezapewnianie osobom bezdomnym schronienia brak standaryzacji usług świadczonych osobom bezdomnym brak działań na rzecz reintegracji zawodowej osób bezdomnych brak opracowywania indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności brak działań uwrażliwiających mieszkańców na problemy osób bezdomnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> brak problemu bezdomności niezwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych posiadanie przez bezdomnych wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia niewzrastająca liczba osób bezdomnych wymagających schronienia niewzrastająca liczba osób bezdomnych zmagających się z bezrobociem niewzrastająca liczba osób bezdomnych przybyłych z innych gmin brak zjawiska minimalizowania problemów osób bezdomnych 	<ul style="list-style-type: none"> nieodpowiednia jakość usług świadczonych osobom bezdomnym ograniczone możliwości realizowania indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności niski poziom społecznej akceptacji osób bezdomnych brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezdomnych

Obszar STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> badanie liczebności osób starszych informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy wystarczająca liczba pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze 	<ul style="list-style-type: none"> nieinicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych brak działań mających na celu poprawę sfery technicznej ułatwiającej osobom starszym codzienne życie

<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowaniu opieki nad osobami starszymi • zapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy • kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej • prowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu życia osób starszych • prowadzenie wśród osób starszych działań prozdrowotnych • prowadzenie działań umożliwiających osobom starszym kontynuowanie aktywności zawodowej • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych • działania inicjujące w gminie wolontariat na rzecz osób starszych • zapewnianie osobom młodym warunków do pozostania w gminie • współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy • wzrost liczby osób starszych korzystających z usług opiekuńczych • możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny • odpowiedni dostęp osób starszych do małych form pomocy • zwiększający się udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych • istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób starszych • brak w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób starszych • mała dostępność domów pomocy społecznej • niski poziom życia osób starszych • mała liczba osób starszych kontynuujących aktywność zawodową • zjawisko marginalizacji problemów i potrzeb osób starszych • nieodpowiednia do potrzeb osób starszych infrastruktura techniczna • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze w codziennym życiu • migracja osób młodych, wykształconych do większych jednostek administracyjnych

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • badanie liczebności osób niepełnosprawnych • informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • wystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym 	<ul style="list-style-type: none"> • nieinicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych • brak działań mających na celu likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • brak działań mających na celu tworzenie grup

<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi • podejmowanie współpracy z podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych • prowadzenie działań mających na celu zwiększenie wśród mieszkańców gminy akceptacji osób niepełnosprawnych • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych • działania inicjujące wolontariat na rzecz osób niepełnosprawnych 	<p>i klas integracyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych</p>
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • posiadanie przez osoby niepełnosprawne wystarczającej wiedzy o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • niewzrastająca liczba dzieci wymagających umieszczenia w grupach i klasach integracyjnych • brak zjawiska marginalizowania problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych • wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób niepełnosprawnych • wrastająca liczba osób niepełnosprawnych wymagających opieki i wsparcia ze strony pracowników GOPS-u • zwiększająca się liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających wsparcia • brak grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych • brak bazy rehabilitacyjnej • istnienie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • działania zapobiegające wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej • diagnozowanie problemów społecznych w gminie • informowanie beneficjentów systemu pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> • nieinicjowanie powstawania nowych placówek pomocy społecznej

<p>społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawianie jakości obsługi klientów GOPS-u • prowadzenie bazy danych o instytucjach wsparcia i organizacjach pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • inicjowanie wolontariatu • uświadamianie władzom gminy roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • przeciwdziałanie negatywnym stereotypom postrzegania sektora pomocy społecznej • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych 	
szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • dobrze wykwalifikowana kadra zatrudniona w ośrodku pomocy społecznej • brak zjawiska popadanie w rutynę i doznawanie syndromu wypalenia zawodowego przez pracowników pomocy społecznej • wystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie • posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia • odpowiednia jakość obsługi klientów GOPS-u, • posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • dobrze finansowany system pomocy społecznej • świadomość władz gminy co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej • istnienie organizacji pozarządowych • włączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego • niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej • mała liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia

INNE MOCNE I SŁABE STRONY ORAZ SZANSE I ZAGROŻENIA	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dobre położenie geograficzne • dobra komunikacja • dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna 	<ul style="list-style-type: none"> • brak punktów usługowych • niezagospodarowane tereny rolnicze • brak miejsc spędzania wolnego czasu przez

<ul style="list-style-type: none"> dobry dostęp do szkół, sklepów, ośrodka zdrowia 	<p>młodzież</p> <ul style="list-style-type: none"> brak gminnego ośrodka kultury
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej – dzięki ich wykorzystaniu organizacja szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób z obszaru gminy wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia, występowanie zjawiska zmęczenia, bezsilności i bezradności brak placówek resocjalizacyjnych mała liczba specjalistów do pracy z rodziną brak miejsc pobytu dla ofiar przemocy wzrost liczby osób samotnych

Uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, do opracowania założeń polityki społecznej gminy Krościenko Wyżne na lata 2011-2020. Zostały one przedstawione w części programowej strategii.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krościenko Wyżne na lata 2011-2020, jest następująca:

**Krościenko Wyżne gminą zintegrowaną społecznie,
podnoszącą jakość życia mieszkańców, zaspokajającą ich potrzeby
i stwarzającą im możliwości rozwoju**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

Cel strategiczny 1.:

Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.

Cele operacyjne:

1. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.
2. Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego.
3. Pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
3. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez GOPS.
4. Pozyskiwanie inwestorów (m.in. poprzez promowanie gminy oraz wprowadzenie systemu preferencji) oraz wspieranie małej i średniej przedsiębiorczości (m.in. w branży turystycznej i agroturystycznej).
5. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
6. Wpływanie na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.
7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych o zasięgu ponadgminnym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
2. Wsparcie osób ubogich pracą socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.
3. Promowanie wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.
4. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku) osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, m.in. przy współpracy z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej.

5. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich.
6. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
7. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.
8. Powiększenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich oraz z kościołem.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi bezdomnością.
2. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością, opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.
3. Zwiększenie liczby mieszkań socjalnych.
4. Zapewnianie osobom bezdomnym schronienia.
5. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi o zasięgu ponadgminnym działającymi na rzecz osób bezdomnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2011-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska w województwie podkarpackim, organizacje pozarządowe, w tym Polski Komitet Pomocy Społecznej, Polski Czerwony Krzyż i Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Krośnie, kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną oraz liczba osób objętych kontraktami socjalnymi,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności.
- liczba nowych inwestorów,
- liczba nowych podmiotów gospodarczych, w tym liczba nowych małych i średnich przedsiębiorstw,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- liczba przeprowadzonych akcji charytatywnych,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba programów wsparcia zagrożonych i dotkniętych ubóstwem oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba opracowanych i realizowanych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba nowych mieszkań komunalnych i socjalnych.
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie.

Cel strategiczny 2.:

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia.
3. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.:

1. Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników GOPS-u i placówek oświatowych.
2. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
3. Udzielanie przez GOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
4. Zwiększenie dostępności dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
5. Tworzenie w gminie mieszkań socjalnych dla osób samotnie wychowujących dzieci.
6. Podnoszenie jakości i warunków kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich, modernizację placówek i ich wyposażenie w nowoczesny sprzęt dydaktyczny oraz programy edukacyjne, wzbogacenie oferty edukacyjnej.
7. Rozszerzenie dożywiania dzieci uczęszczających do placówek oświatowych działających na obszarze wiejskim gminy.
8. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
9. Tworzenie w gminie świetlic środowiskowych.
10. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie ośrodka kultury.
11. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych, organizowanie wypoczynku, budowę obiektów sportowych (np. hali sportowej i basenu).
12. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych i kościoła.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2011-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krośnie, specjaliści, placówki służby zdrowia, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, w tym Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Krośnie, kościoły.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba nowych mieszkań socjalnych,
- liczba nauczycieli doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe,
- liczba zmodernizowanych i wyposażonych placówek oświatowych,
- liczba dzieci objętych dożywianiem,
- liczba przedsięwzięć służących wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży,
- liczba świetlic środowiskowych oraz liczba dzieci z nich korzystających,
- liczba osób objętych ofertą ośrodka kultury,
- liczba alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób z nich korzystających,
- liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów działających na rzecz rodziny i dziecka.

Cel strategiczny 3.:

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
2. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i niepełnosprawnym.
3. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
4. Zwiększenie dostępności w gminie specjalistycznych usług opiekuńczych.
5. Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie klubu seniora, ewentualnie – w sprzyjających okolicznościach – dziennego domu pobytu.
6. Zwiększenie dostępności kształcenia integracyjnego w gminie.
7. Podejmowanie współpracy z PCPR-em, PUP-em i PFRON-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy likwidacji barier architektonicznych.
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz z kościołem.
9. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2011-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, jednostki świadczące usługi w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz liczba opiekunek,
- liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba przedsięwzięć organizowanych dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób korzystających z oferty klubu seniora,
- liczba klas integracyjnych oraz liczba osób do nich uczęszczających,
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- liczba osób objętych rehabilitacją społeczną,
- liczba osób niepełnosprawnych, które uzyskały zatrudnienie,
- liczba nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- liczba wolontariuszy.

Cel strategiczny 4.:

Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne 1-2.:

1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.
3. Zwiększenie dotacji budżetowych dla SPZOZ-ów, dla których gmina jest organem założycielskim, na realizację zadań określonych w ustawie o zakładach opieki zdrowotnej.
4. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
5. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego.
3. Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
4. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących stosowania zakazu reklamy i promocji oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
5. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania narkomanii.
6. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Powołanie zespołu interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie.

8. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
9. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
10. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi o zasięgu ponadgminnym, działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Szczegółowe działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych zawiera stanowiący załącznik do strategii gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2011-2020 (powołanie zespołu interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie – 2011 r.).

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki służby zdrowia, Poradnia Odwykowa i Wojewódzka Przychodnia Zdrowia Psychicznego w Krośnie, inne ośrodki wsparcia, specjaliści, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,

- wysokość dotacji budżetowych udzielonych SPZOZ-om,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej,
- liczba interwencji podjętych w związku z naruszeniem przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Cel strategiczny 5.:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów i strażników miejskich.
2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
3. Patrowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
4. Podejmowanie przez jednostki gminne i jej mieszkańców współpracy z instytucjami o zasięgu ponadgminnym, policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic i dróg gminnych, budowę przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia, organizację dowozu dzieci i młodzieży do szkół.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2011-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji działań:

Policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przestępczości,
- liczba alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób z nich korzystających,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze,
- liczba dzieci i młodzieży dowożonych do szkół,
- stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Cel strategiczny 6.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej.
3. Wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.

1. Doksztalcanie kadry pomocy społecznej.
2. Podjęcie działań w kierunku poprawy bazy lokalowej GOPS-u.
3. Zwiększenie dostępu mieszkańców gminy do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. przez sieć Internet (np. utworzenie strony internetowej GOPS-u), za pośrednictwem prasy lokalnej.
4. Coroczne informowanie decydentów, w tym radnych, o występujących w gminie problemach społecznych i istniejących potrzebach społecznych.
5. Zachęcanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych.
6. Opracowanie i realizacja programu współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
7. Inicjowanie w gminie działalności nowych organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej.
8. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego (także o zasięgu ponadgminnym).
9. Wspieranie lokalowe organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.
10. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2011-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, jednostki pomocnicze i organizacyjne gminy, w tym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba inicjatyw społecznych,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspólnych przedsięwzięć z zakresu rozwiązywania problemów społecznych,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,
- liczba wolontariuszy.

2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krościenko Wyżne na lata 2011-2020 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krościenku Wyżnym. Działania te będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty zgodnie ze szczegółowym harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach działań.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem wójta, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz jednostek mu podległych. Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem wójta.

Zespół oceniający strategię będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok, a następnie przygotuje raport monitoringowy. Zawartą w nim ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie przekaze wójtowi i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach.

Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

3. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krościenko Wyżne będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane stosownymi uchwałami przez radę i powinny stanowić załączniki do niniejszej strategii.

3.1. PROGRAMY

Załączniki do Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krościenko Wyżne na lata 2011-2020 stanowią następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3.2. PROJEKTY

Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią. Ich autorami są przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych działających w gminie w obszarze polityki społecznej. Projekty stanowią „bank pomysłów”, tzn. ich realizacja jest wskazana, ale możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

Projekt 1. „Wyrównywanie szans uczniów Publicznego Gimnazjum w Krościenku Wyżnym”

Wnioskodawca projektu

Publiczne Gimnazjum w Krościenku Wyżnym, ul. Szkolna 34, 38-422 Krościenko Wyżne, tel. (13) 431-56-60, f. (61) 442 69 84, e-mail: pgkw@o2.pl

Cel główny projektu

Oslabienie istniejących barier równości poprzez przekazywanie młodzieży niestereotypowej wiedzy oraz pokazanie szerokiego niezależnego od płci spektrum możliwych wyborów życiowych.

Cele szczegółowe projektu

- rozwijanie samodzielnego i logicznego myślenia młodzieży,
- rozwijanie aktywności twórczej oraz zainteresowań uczniów,

- przeciwdziałanie patologiom społecznym,
- pomoc uczniom zagrożonym niepowodzeniami szkolnymi,
- wyrabianie motywacji do podejmowania wysiłku, poszukiwania własnych mocnych stron.

Miejsce realizacji projektu

Publiczne Gimnazjum w Krościenku Wyżnym, ul. Szkolna 34, 38-422 Krościenko Wyżne

Beneficjenci projektu

Uczniowie ze zróżnicowanych środowisk wiejskich mający różne zdolności i umiejętności w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, języków obcych, różną świadomość ekologiczną.

Partnerzy w realizacji projektu

- Gmina Krościenko Wyżne,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Związek Harcerstwa Polskiego.

Czas realizacji projektu

Rok szkolny 2010/2011.

Projekt 2. Zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży

Wnioskodawca projektu

Jan Omachel, ZHP Szczep Harcerski Krościenko Wyżne, Publiczne Gimnazjum w Krościenku Wyżnym, ul. Szkolna 34, 38-422 Krościenko Wyżne, tel. (13) 431-56-60, f. (61) 442 69 84, e-mail: pgkw@o2.pl

Cel główny projektu

Ochrona młodzieży przed patologią, ograniczenie zniszczeń w obiektach publicznych.

Cele szczegółowe projektu

- opieka psychologiczna i pedagogiczna nad młodzieżą,
- organizacja zajęć pozalekcyjnych, sportowych i świetlicowych,
- zajęcia w terenie: wycieczki, rajdy, biwaki, zimowiska, wypoczynek letni – obozy i kolonie.

Miejsce realizacji projektu

Gimnazjum w Krościenku Wyżnym sala gimnastyczna, biwaki w Woli Michowej lub Myczkowcach, zimowisko w Stępinie, obóz nad morzem.

Beneficjenci projektu

Młodzież wskazana przez szkołę i pedagoga szkolnego, członkowie drużyn harcerskich.

Partnerzy w realizacji projektu

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- dyrekcje szkół,
- Związek Harcerstwa Polskiego.

Czas realizacji projektu

Rok szkolny 2010/2011.

Projekt 3. „Biegi dla dzieci i młodzieży oraz Bieg Uliczny – Pożegnanie Lata”

Wnioskodawca projektu

Rafał Przymusiński – Gminny Ośrodek Sportu i rekreacji w Krościenku Wyżnym, ul. Sportowa 17, 38-422 Krościenko Wyżne, tel. 697.482.468, e-mail: rprzymusinski@interia.pl

Cel główny projektu

Popularyzacja biegania jako najprostszej formy aktywności ruchowej, promocja gminy Krościenko Wyżne, integracja środowiska biegaczy.

Cele szczegółowe projektu

- zapoznanie dzieci i młodzieży z różnymi formami zajęć lekkoatletycznych,
- wykorzystanie posiadanych umiejętności do dalszego rozwoju sprawności i aktywności ruchowej,
- wyłonienie młodzieży utalentowanej i zachęcenie jej do profesjonalnego treningu.

Miejsce realizacji projektu

Gminny Ośrodek Sportu i rekreacji w Krościenku Wyżnym.

Beneficjenci projektu

- sekcje lekkoatletyki klubów sportowych z całej Polski,
- dzieci i młodzież z terenu gminy Krościenko Wyżne i okolic,
- rodzice w roli opiekunów i kibiców.

Partnerzy w realizacji projektu

Urząd Gminy Krościenko Wyżne, OSP Krościenko Wyżne, szkoła podstawowa i gimnazjum w Krościenku Wyżnym, Komenda Miejska Policji w Krośnie, Rada Sołecka w Krościenku Wyżnym.

Czas realizacji projektu

Do 18 września 2011.

Projekt 4. „Tańczyć każdy może”

Wnioskodawca projektu

Publiczna Szkoła Podstawowa w Krościenku Wyżnym, ul. Szkolna 34, 38-422 Krościenko Wyżne, tel. (13) 431-59-19.

Cel główny projektu

Terapia pedagogiczna poprzez taniec.

Cele szczegółowe projektu

- wprowadzenie innowacyjnych metod kształcenia,
- wyciszenie uczniów z problemami emocjonalnymi,

- wyrównanie szans dzieci napotykaających na bariery o charakterze środowiskowym.

Miejsce realizacji projektu

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Krościenku Wyżnym.

Beneficjenci projektu

- uczniowie z zaburzeniami psychoedukacyjnymi i nadpobudliwością psychoruchową i ich rodziny.

Partnerzy w realizacji projektu

Urząd Gminy w Krościenku Wyżnym.

Czas realizacji projektu

Rok szkolny 2010/2011.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krościenko Wyżne na lata 2011-2020 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy:

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

Tabele:

Tabela 1. Infrastruktura techniczna w gminie w 2009 roku

Tabela 2. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2007-2009

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2007-2009

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2007-2009

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2007-2009

Tabela 6. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki

Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2007-2009

Tabela 8. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) z końcem 2009 roku

Tabela 9. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2007-2009

Tabela 10. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju latach 2007-2009

Tabela 11. Bezrobotni w gminie na koniec 2009 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

Tabela 12. Bezrobotni w gminie na koniec 2009 roku według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy

Tabela 13. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2007-2009

Tabela 14. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2007-2009

Tabela 15. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2008/2009

Tabela 16. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkoły podstawowej

Tabela 17. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkoły gimnazjalnej

Tabela 18. Zakłady opieki zdrowotnej, apteki i punkty apteczne w gminie w 2009 roku

Tabela 19. Najczęstsze schorzenia ludności gminy w 2009 roku

Tabela 20. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2009 roku

Tabela 21. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2009 roku

Tabela 22. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w zakresie uzupełnienia kwalifikacji na koniec 2009 roku

Tabela 23. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS na pomoc społeczną w gminie w latach 2007-2009

Tabela 24. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2007-2009

Tabela 25. Struktura wiekowa oraz aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2009 roku

Tabela 26. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2007-2009

Tabela 27. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez OPS w latach 2007-2009

Tabela 28. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2007-2009

Tabela 29. Zaliczki i świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2007-2009

Tabela 30. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2007-2009

Tabela 31. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2009 roku

Tabela 32. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

Tabela 33. Osoby niepełnosprawne w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

Tabela 34. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

Tabela 35. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

Tabela 36. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2007-2009

Tabela 37. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2007-2009

Tabela 38. Organizacje pozarządowe w gminie i spoza gminy, z którymi samorząd gminy podejmował współpracę w 2009 roku

Tabela 39. Kościoły w gminie w 2009 roku

Wykresy:

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

Wykres 2. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie

Wykres 3. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?

Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

Wykres 8. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?